

L'ESTREL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 294

1er DE JULIOL DE 1994

PREU: 200 PTS

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comandes? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Caterina Fullana (Pollença). És una absurditat i una barbaritat! Aquesta que comanden no ens estimen gens! Hem de votar ERC, el millor partit, el que millor defensa els mallorquins.

Laura López (Port de Pollença). Hauria d'estar més compartit. Aquests que comanden no ens estimen. Hem d'esser com els catalans i els canaris, que voten partits nacionalistes.

Família Martínez (Alcúdia). Malament! Aquests que comanden no estimen Mallorca. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins si no volem que Mallorca ens torni forastera.

Matrimoni Avila - Truyols (Alcúdia). No està bè, això. Els mallorquins tenim més dret que els altres a tenir emissores i diaris. Aquests que comanden no miren per nosaltres. Hem de votar partits nacionals com ERC, PSM o UM, que ens defensaran.

Jaume Sureda (Manacor). Jo som molt mallorquí i molt espanyol, però m'agradaria tenir emissores i diaris en mallorquí, això és normal i humà. Ens convé votar partits mallorquins.

Joan Miralles (Algaida). No és just! Ens agraden les nostres coses. Aquests que comanden nos ens estimen. Hem de votar els nostres. Jo vot el PSM.

Catalina Moll (Port d'Alcúdia). Això és vergonyós! Entre tots hem de defensar Mallorca, la nostra llengua, la nostra gent i els nostres doblers!

Joan Perelló (sa Pobla). Els mallorquins som els qui pagam més impostos i a canvi no ens donen res! Aquests que comanden només estimen els nostres duros! Hem de votar partits mallorquins que miraran per nosaltres.

Joana-Maria Amengual (sa Pobla). I és clar que no és just! Aquests del PP que comanden defensen Espanya i els espanyols. Hem de votar Esquerra Republicana de Catalunya, que defensa el nostre país.

Margalida Riutort (Alcúdia). Molt malament! Primer ha d'esser allò que és d'aquí i després allò que és dels altres. Aquests que comanden ara a Mallorca no són dels nostres. Hem de votar el PSM o UM, que miraran per nosaltres.

Margalida Daniel (Port d'Alcúdia). Molt injust. Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Jo sempre vot el PSM.

Catalina Estarelles (Llucmajor). No hi ha dret! Els mallorquins tenim dret a qualque cosa. Aquests que comanden no miren per nosaltres.

Ramiro Carbonell (fotògraf) Mal fet. Els mallorquins no ens cuidam de lo nostro. El Govern Balear no defensa els mallorquins. Hem de votar UM i canviar de govern.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies del terme de Pollença i Alcúdia. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

Xafarderies

• **Alcúdia**, ciutat fidelíssima va declara-la l'emperador Carles I d'Espanya i V d'alemanya, de Catalunya era tercer i ara em ve a la memòria una cançó que cantava la meva padrina de sa Sínia: "Carles Tercer mons germans / ja no vol matar ningú / perquè ses armes que duu / és un santcristo en ses mans." Eren mals temps, els qui comandaven aquell temps ofegaven els mallorquins d'imposts i aquests s'agermanaren. Era la guerra de les germanies dels pagesos i menestrals contra els nobles. Els agermanats conqueriren tota Mallorca i entraren a Ciutat. Els nobles es refugiaren a Alcúdia, que estava emmurallada. Més tard, va venir l'emperador amb els seus exèrcits i va fer una carnisseria de mallorquins, va posar grosses contribucions de guerra als qui havien quedat vius i va arruïnar la terra. A Alcúdia, la fa fer Ciutat Fidelíssima. Tanmateix, ni Roma ni Espanya paga els traïdors i els alcudiençs la passaren magra. Quan va venir el tren, els qui comandaven aquell temps, no volgueren que arribàs a Alcúdia, no fos cosa que el seu port prengués protagonisme al de Ciutat i li fes la competència. I això que el tren va arribar a sa Pobla, a pocs quilòmetres del Port d'Alcúdia. Ara, l'autopista arribarà a Inca, però els qui comanden continuen sense estimar Alcúdia, i l'autopista no hi arribarà.

• Mentrestant, a la costa nord de Mallorca, quilòmetres i més quilòmetres de botigues, restaurants hotels i tota casta de negocis fan funcionar les seves caixes registradores de ben dematí fins ben tard. Al vespre, el 19% de tota aquesta doblorada, parteix cap a Madrid, i llavors els mallorquins no en tenim per fer les carreteres, les dessaladores d'aigua, els mitjans de comunicació, la lluita contra la delinqüència etc, etc. Els nostres ajuntaments estan endeutats, els nostres pobres desatesos... Espanya no havia tingut mai una colònia més rendible que la que té ara amb els Països Catalans, perquè allò que passa amb la costa balear, passa amb la costa catalana i valenciana. Milenars i més milenars de caixes registradores que recapten el 19% de la caixa per al Govern de Madrid. Fins quan?

• Des de fa un parell d'anys, l'Associació de Veïns Son Sunyer de s'Arenal ha deixat d'organitzar les festes

de sant Jaume; de fet, aquesta associació ha deixat d'existir si tenim en compte que no té socis de quota ni se'n coneix cap activitat. Els veïns de la plaça del Consultori s'han ajuntat en assemblea i han decidit organitzar unes bones festes pel seu compte. El lloc de trobada és el restaurant **Jamaica** i el capdavanter és n'Antoni Martí i Llitrà, ex-president de l'esmentada associació de veïns i actual portaveu del Partit Popular a s'Arenal.

• Des de **Montuïri** ens fan arribar les bases de II Concurs Conte Curt Sant Bartomeu, amb un primer premi de cinquanta mil pessetes, un segon de trenta mil i un tercer de vint mil pessetes. Les obres s'hauran d'enviar abans del dia 5 d'agost a l'Ajuntament de Montuïri.

• De la Ciutat de **València** ens envien les bases dels Premis 23 d'Octubre. El premi Joan Fuster, dotat amb un milió de pessetes, el premi de Narrativa Andròmina, dotat amb dos milions, i el premi de Poesia Andrés Estallés, dotat amb mig milió de pessetes. Les obres s'hauran d'enviar al carrer Pérez Bayer, 11. 46002 València.

• I la discriminació dels mallorquins continua. Na **Xisca Amengual** de Ciutat i la seva família no varen poder menjar escalopes a un restaurant situat a l'entrada de Cala Rajada, davant la botiga de la *bonoloto*, perquè el demanaren en mallorquí.

• Na **Maria de la Pau Bosch** i **Oliver** també va esser agredida en la seva identitat aquesta setmana passada. El metge foraster li va posar Maria de la Paz i ella va dir: "El meu nom és Maria de la Pau i vosté no me tocarà el turmell."

• Aquest xafarder, en les seves múltiples visites als comerciants mallorquins, fa una cosa molt millor. No discuteix amb ningú. Si qualcú li demana de parlar castellà, gira cua i se'n va sense dir res. Discutir és una pèrdua de temps, i de comerciants n'hi ha tants!

• **Qui és el racista?** Els militants madrilenys del Partit

Popular, el mateix vespre que ja sabien que havien guanyat les eleccions europees, varen cridar als quatre vents "Pujol, enano, habla en castellano!" I això que, al balcó de la seu del PP, hi havia n'Abel Matutes, eivissenc i catalanoparlant. Què degué pensar en Matutes? Possiblement no ho sapiguem mai, però estaria bé que es pronunciàs.

• L'amic **Cecili Buele**, president de la Associació de Veïns del Camp Rodó, ens ha fet arribar el programa de festes de la seva barriada. Un programa molt extens que dura quatre caps de setmana, comencen el 17 de juny i durarà fins el 16 de juliol. Esdeveniments esportius a s'Antoniana i culturals a s'Escorxador formen part d'aquestes festes de l'estiu que es fan amb la col.laboració de l'Ajuntament de Ciutat i els comerciants de la barriada.

• L'**Informatiu**, periòdic mensual de la Petita i Mitjana Empresa de Mallorca, ha sortit de forma especial per commemorar el número 100. Un especial amb molts d'anuncis i col.laboracions dels responsables de les institucions. Es veu que hi ha molta d'amistat entre els qui comanden i els directius de l'associació de comerciants malgrat que els primers donin els permisos al Corte Inglés, Pryca i Alcampo. Tanmateix, l'**Informatiu** està escrit íntegrament en català, cosa que sempre és d'agrair. Endavant amics de l'**Informatiu** i tots els qui fan premsa en la nostra llengua.

• Com els amics de la revista **Bellpuig** d'Artà, que aquest mes de juny passat ha publicat el número 500, encara que no amb tants d'anuncis institucionals.

• I que n'hi ha de pèl pel clotell i d'ignorància política! L'altre dia, parlant amb el matrimoni **Bestard-Delgado** del Bar Chivas, de la platja de Muro, ens deia el bon home: "No, jo no vot partits nacionalistes, som molt amic del batle del meu poble i vot el PP". "I de quin poble sou voltros", els vaig demanar. "D'Ariany som noltros", va respondre el senyor Bestard. "El batle d'Ariany és el secretari General d'Unió Mallorquina", els vaig informar.

• La gent està desinformada i plena de confusió, però la gent no té tota la culpa. El matrimoni o la venuda d'Unió Mallorquina al Partit Popular ara fa devers quatre anys durà molta coa.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col.laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespí, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Bartomeu Mestre, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
 SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
 Graduam i adaptam lentilles
 Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals.
 Ulleres de sol i graduades
 Tlf.: 72 14 25

L'esperit republicà

Catalunya i el Mundial

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

La sobre-estructura. Els grans bastiments d'integració nacional. S'està celebrant la competició mundial de futbol, i hi participen les seleccions nacionals de futbol les més poderoses del món. I Catalunya, la nostra nació, no hi participa, com sap tothom. No hi ha selecció nacional de Catalunya, ni de futbol ni de cap altra disciplina esportiva. Si visquéssim dins un estat d'innocència, no ens sabriem avenir que una nació com Catalunya, que és una potència esportiva mundial, no participés en una competició tan important com aquesta de la World Cup que es celebra als Estats Units. Però no ens ve gens de nou aquesta situació d'exclusió sistemàtica que practica el Poder de l'imperi contra Catalunya i contra els catalans.

Com d'habitud, allò que pretenc en aquest escrit no és fer una denúncia moral o fer un plany; allò que convé és deixar de banda vells clixés i prejudicis sobre qüestions sobre-estructurals, com la que ara ens ocupa. Convé fer un esforç i veure quines són les perspectives que se'ns obrin. I també decidir quins són els nous camins que ens duren a l'alliberament nacional. Sense caure en miratges luxuriosos, sempre hem de tenir present que anem en camí d'aconseguir un dia l'anhelada selecció nacional. Abans de passar a un seguit de consideracions sobre els instruments d'integració nacional de que disposem en aquest moment, faig una crítica a una tradició intel·lectualista que considerava els grans espectacles de masses com a alienació, i com a cosa negativa. En això coincidien tant els ideòlegs de l'oligarquia com els de les diverses formacions marxistes. Els bisbes i cardenals, i el Papa de Roma, mai s'han refiat dels grans moviments de masses dels quals ells no en fossin els "pastors". No de bades, N'Ortega y Gasset, intitula un dels seus llibres com a *La rebelión de las masas*.

Sense renunciar als grans trets del materialisme històric, hem de considerar poc més que inservible la gran teoria marxista de l'alienació. És aquesta, segurament, la teoria més extremada del pensament de Marx. Per a En Marx totes les diferents formacions històriques i socials no són sinó baules d'una incabable història alienada. Semblava així que qualsevol activitat humana havia de caure forçosament dins el pou de l'alienació. Certament, els marxistes —en Marx mateix— havien de mantenir una lluita permanent contra les seves pròpies tendències "burgeses" i les caigudes contínues dins les pràctiques "alienades"; no deixa de tenir una gran semblança amb el "combat" esgotador que menen els soldats catòlics romans contra les temptacions del món, i sobre tot contra les de la carn, a les quals sucumbeixen sempre seguit. Per la part que em pertoca, entono un *mea culpa* per les meves pròpies responsabilitats amb la qüestió. És molt probable que més d'una vegada jo hagi fet recurs teòric a allò que es presenta com a *panem et circences* referit a tot el que són grans espectacles de masses.

En aquest sentit, el futbol era considerat com a la màxima expressió de totes les "alienacions" i "pecats". Resumida, la tesi ve a dir que la *plebs* —el poble quan no és bo, quan és alienat— cau dins els paranys del Poder, els espectacles de circ, el futbol, i, d'aquesta manera és fàcilment manipulat i controlat, i s'allunya de l'alliberament —o redempció— final. Totes aquestes teories sobre l'alienació de "les masses" no valen un

gafet; les hem de dejectar com a mostres sense valor. Tot seguint uns altres senderis, et proposo, benvolgut lector, aquestes consideracions:

1a. De bon començament, els partits de futbol van mostrar que aquest espectacle tenia un gran poder de convocatòria de les més amples masses i que l'atracció que exercia no quedava limitada a les classes populars. Al llarg del temps hi ha hagut una difusió constant d'aquest esport. Als nostres dies, aquest fenomen ha cobrat una nova dimensió: s'ha donat una conjunció quasi perfecta entre l'encontre pròpiament dit, les concentracions als grans estadis i —aquest és el signe del nostre temps— i els mitjans de comunicació de masses. Especialment soberg és l'encaix entre la televisió i el futbol; l'espectacle, llavors, passa com a una altra dimensió; i confrontacions com la del Barça i el Milà són esdeveniment planetaris.

2a. "Irracional", s'ha dit; "que desferma grans passions", també. I és inqüestionable. Però, en contra dels intel·lectualistes i dels beats, s'ha de dir que aquesta emotivitat que desperta és principal recurs del futbol. Que sense passió no hi hauria espectacle.

3a. Són els homes els que tenen les passions. Són els espectadors; són els seguidors d'un equip de futbol els que *pateixen*. Emocions que poden arribar a un alt grau d'intensitat. Es gràcies als encontres de futbol que els homes tenen l'oportunitat de fer descàrregues emotives. Els que són enduits per l'emoció del futbol han de donar les gràcies a que existeixi aquest esport.

4a. L'irracional és tan humà com el racional. Les passions no solament són humanes; és que sense passió no hi ha intel·lecte. Les passions que desferma el futbol ja feia temps que habitaven dins el cor de l'home. L'esport en si mateix considerat és neutral i objectiu, no s'orienta a cap fi.

5a. Allò que importa de les passions és que siguin bones. O, d'una altra manera, que els seus objectius siguin justificables per la intel·ligència. Al moment present, el Barcelona Club de Futbol, *El Barça*, ha esdevingut el bastiment més poderós d'integració de la nació catalana. El Poder espanyol pot impedir —de moment, ep!— l'existència d'una selecció de futbol catalana. Però no ha pogut ofegar l'ascens del *Barça* ni la seva projecció internacional. El Poder imperial sap allò que significa nacionalment el *Barça*, però no va poder ocultar aquesta significació davant de centenars de milions de tele-espectadors. El futbol com a pràctica i com a espectacle té un component democràtic indestructible. No és estrany, doncs, que a través de l'equip es manifesti la nació.

6a. De moment, el *Barça* és el màxim instrument d'integració nacional dels immigrants. Haurem de veure com els diaris esportius de Barcelona guanyen la batalla als de Madrid.

Em sembla que n'hauré de parlar un poc més de tot això. (continuarà)

En veu alta

Plataforma joves per la llengua

Tomeu Martí i Florit

Diverses entitats juvenils han confluït per crear una plataforma de defensa de la llengua catalana. A aquestes entitats —Joves OCB, Ateneu 31-D, Grup Blanquerna, Club trenta-1, Unió de pagesos joves i BEI—, se'ls aniran afegint uns altres, en base a un manifest que s'ha redactat i que reproduïm a continuació:

"La situació de la llengua pròpia de Mallorca no és ni de bon tros la que normalment hauria de ser. El català, després d'haver patit molts anys de prohibició i repressió es troba relegat a un paper secundari a la premsa, a la televisió, a les ràdios, als cinemes i en general en el món dels joves, tant en l'aspecte lúdic com en el de l'estudi i el treball, no ha assolit el paper de llengua preeminent que entenem que hauria de tenir.

El llegat històric i cultural que significa una llengua, no pot veure's menyspreat pels qui tenen més capacitat d'influir en la societat. Cal que entre tots col·laborem en la construcció d'una Mallorca de progrés i benestar alhora que respectuosa amb les seves arrels, i això comença pel primer element de comunicació, pel que ens uneix a la resta de territoris de la nostra mateixa cultura: la llengua catalana.

Com a joves que des de diversos àmbits ens sentim compromesos amb el país, reclamam a la societat mallorquina i als seus poders públics un impuls en el procés de normalització lingüística del català. Aquest procés ha de portar la nostra llengua a tenir el paper de dignitat i normalitat que li pertoca. Al mateix temps, volem fer una crida als joves de Mallorca perquè assumeixin un paper actiu en la consecució de la plena normalitat de la nostra llengua."

Les entitats que vulguin formar part i adherir-se a la plataforma JOVES PER LA LLENGUA ho han de fer a través del fax 719385 o als telèfons 714857 / 723299.

Aquesta plataforma es presentarà dia 1 de juliol a Palma, al Centre de Cultura Sa Nostra (carrer de la concepció, 12); l'acte tindrà lloc a les 19:30.

Nosaltres, els i les joves de Mallorca, tenim una nova oportunitat de demostrar que no volem deixar morir la nostra llengua i que som els dignes hereus del llegat que saberem conservar i conrear els nostres avantpassats. Assistir a l'acte de presentació, adherir-se a la plataforma i participar en les seves iniciatives és la manera de fer-ho.

Elèctrica

Ceballos
Instal·lacions elèctriques i sanitàries
Carre Lleó XIII, 55 - B. Tlf. 42 88 47.
Mòvil 908638371. 07198 Son Ferriol

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon
Carrer de Jesús 34 baixos
Tlf.: 20 73 62 (5 línees)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

RENAULT
POLLENÇA

Agència
PERE PAYERES

Carrer Cecili Metel, 85
Telèfon 531805 - Fax 534992 • 07460 POLLENÇA

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

La manifestació (I)

Miquel López i Crespi

Quines manifestacions més modèliques, edificants, aigualides, avui dia! Però tot i així, la brutalitat dels nord-americans descarregant les bombes damunt els refugis de Bagdad, s'havia aconseguit arregar més de dues mil persones en un dia plujós. Em vaig posar els meus texans vells -reliquia atrotinada de mil antigues batalles contra la dictadura-, les sabates amb sola de goma per a córrer davant la policia. Qui sap si cremariem el consolat dels Estats Units! Tenia encara gravades a foc dins la retina les imatges del telenotícies: cinc cents nins i nines, dones i vells, estripats per les bombes de fragmentació llançades per la nostra flamant "civilització" occidental. Imaginava la gent feta una pinya, ferma, disposada a deixar constància d'una ràbia justa, demostrant a les nul.litats que ens governaven una obstinada voluntat solidària. S'havia de fer quelcom davant la follia bèl.lica, exigir altra vegada la sortida de l'OTAN, que no ens implicassin en la guerra imperialista del petroli. Volíem demanar la tornada dels mariners enviats a una possible massacre. Era urgent i necessari deixar constància d'aquest concret rebuig a l'aventura política dels ganàpies que ens manaven.

Però ara són uns altres els temps. Les manifestacions no són tan combatives com en el passat. La gent ha vist tantes traïdes, tantes girades de camisa, que li han fet perdre bona part de la força combativa que tenia fa uns anys. Ex-revolucionaris que s'han venut per un plat de lleties, partits que, amb un joc de prestidigitador, han acceptat monarquia, capitalisme i opressió nacional a canvi d'un sou oficial. A vegades, quan els organitzadors no s'han posat d'acord amb el Delegat del Govern, sol haver-hi consignes avalotades, pedrades contra els grans finestrals de la illetrada burocràcia que ens oprimeix. L'altre dia varen ferir un jove que protestava de la ferotge especulació urbanística que ha fet malbé la nostra terra. La norma no escrita, allò establert pels caps de facció que demanen els permisos corresponents, és que no hi hagi incidents, enfrontaments amb les forces d'ordre públic. Quatre dirigents del no-res s'encarreguen de pactar amb les autoritats i amb la mateixa policia l'itinerari, les consignes que s'han de cridar. Confirment als sabatots de les porres l'indret exacte del començament i del final de l'acte, el contingut del míting que s'ha de fer. Ho sap tot, la bòfia, amb aquest personal al seu servei. No sé com encara ens estranya la venuda dels dirigents. Ja en el darrers anys de la dictadura, quan la lluita era més ferma -havien assassinat els cinc joves antifeixistes el 27 de setembre del '75-, les instruccions dels partits majoritaris, dels qui pactaven amb els franquistes, era... donar la mà, saludar, oferir flors a la policia! No és estrany, doncs, que la gent anàs deixant de militar i, a poc a poc, abandonàs els partits que anaven traint la lluita popular.

Però aquesta nit hi havia prop de dues mil persones a la manifestació. Un èxit total en aquesta època de desmobilització absoluta. Satisfet en veure la gentada que agitava banderes, pancartes, he imaginat que aniríem fins a Capitanía General. Al cap i a la fi era qüestió de protestar contra el militarisme, contra les aventures bèl.liques dels de dalt. ¿Quin lloc més adient, doncs, que el cau principal dels militars? Anava ben errat de comptes! Res més allunyat del pensament i voluntat dels dirigents dels partits sense afiliats, de les diverses organitzacions fantasmals que, pegant-se colzades, pugnaven per sortir a primera pàgina dels diaris, en els informatius regionals. No hem anat ni davant la Delegació del Govern, ni davant Capitanía General ni, molt manco, davant el consolat dels EUA a Ciutat! Com si els dirigents d'aquestes esquifides faccions anassin a sou de les institucions. Talment una processó. Imagineu-vos l'espectacle.

Dues mil persones fartes de la matança, oiades de les vuitanta mil incursions aèries, de les tones de bombes que cauen damunt pobles i hospitals... Dues mil persones disposades a fer sentir la seva veu però emmudides a la força pel silenci glacial fomentat per aquests quatre dirigents del no-res. Feia ràbia i pena alhora. Altre pic el vergonyós control de la insurgència ciutadana, la por al crit just. Els quatre necis que ens feren malbé la transició, la púrria que va vendre dècades de lluita popular, manant fer bondat, callar, no circular pel mig del carrer. A moments, des de les columnes àcrates o dels reduïts grups de l'esquerra revolucionària, algú provava d'animar el personal cridant consignes combatives: "No volem sang a canvi de petroli", "Narcís Serra, ves tu a la guerra", "Teníem raó els que diguérem no", en clara referència al referèndum de l'OTAN. Inútils esforços per a fer-se sentir. El servei d'ordre, atent, anava per ací per allà amb altaveus provant de silenciar els crits. Era evident l'acord secret per a fer tan sols una marxa silenciosa, respectuosa. Respectuosa amb qui?, em demanava, veient la trampa on havíem caigut. Era el mateix truc de sempre. Ho veia ben clarament. Aprofitar un esdeveniment qualsevol -aquesta vegada la guerra del golf- per a ajuntar una mica de gent, per a sortir en els diaris. El descrèdit d'aquells quatre falsos dirigents era tan absolut, que ja no sabien què fer per a figurar, sortir retratats.

Dues mil persones no s'ajunten així, per les bones, a la nostra ciutat. Hagués estat un bon moment per a fer sentir als aventurers que ens han ficat en la guerra la voluntat de la part més combativa del poble, el desig ferm de no anar rere llurs absurds fastos militars. Però, no. Vet'els aquí, la banda dels quatre, els vividors del conte, afaitapobres de la política, capítostos de fantasmals cercles, generals de l'estretor ideològica, fanals del pensament més misèrrim, ben mudats, somrient a la premsa, captaires d'una foto per misericòrdia, obstinant-se en dirigir la marxa, exigint encapçalar la primera filera, com si volguessin fer un altre favor al Govern, dient al servei d'ordre: "Que no cridin, que no envaeixin el carrer, que no llancin pedres contra l'Ajuntament". Els àcrates anaven afònics de tant de cridar inútilment "Militars assassins!", "Que hi vagi el Rei!". S'atemorien els secretaris de les seues desertes, els advocats de la coordinadora de l'oració perpètua.

Quina oportunitat perduda, pensava, avorrit de com anava la processó. Només ens faltava portar un sant crist al davant i aturar-nos a resar, de genolls, davant la catedral. Si un dia no fotem fora la xurma que ens barra el pas a l'autodeterminació, la república, ho aconseguiran. Ens faran portar la imatge del President del Govern. Avançarem, descalços, portant cadenes als turmells, pels carrers de ciutat, enmig de ciris i ressò de tambors. Penitents per a tota l'eternitat, al darrere d'aquestes nul.litats que volen ocupar el nostre lloc al capdavant de la manifestació. I no penseu que qui signa aquest escrit tengui unes ganes esbojarrades de fer la guerra pel seu compte. Ni molt manco! Però és vergonyós el que succeeix. Ni una paraula contra l'imperialisme ianqui, ni un mot! Us ho asseguro! Com si la guerra vingués del cel, com si ningú en fos culpable, com si no hi hagués governs implicats, assassins de pobles amb noms i senyals, com si la indústria militar no fes, ara mateix, els més grans negocis!

Dos joves que portaven una bandera amb l'estel i les quatre barres de la independència, quasi foren apallissats pel servei d'ordre. Fins aquí han arribat els caps de facció, a fer de policies. Una vergonya! Sort que un grup nombrós de manifestants els hem defensat. Si no, acaben amb un ull morat. No m'hauria

d'haver estranyat, trobar-me amb el que m'he trobat. Just com ara mateix, en temps de la transició -no fa tant d'això-, els mateixos penosos personatges que ara es peguen colzades per a sortir retratats als diaris, s'especialitzaven a rebentar assemblees, anaven contra la democràcia directa, s'enfurismaven quan veien obrers o estudiants llegint les octavetes dels grups més revolucionaris. De joves, quan encara no havien acabat llurs carreres, aprenien a pactar amb els de dalt -el rector, el patró- d'amagat de qui feia vaga. Es doctoraren en especialitats ben concretes: saber anar rere qui té el poder i els diners, callar la veritat, aturar vagues, mentir. En menys de deu anys finiren amb organitzacions històriques que havien resistit quatre dècades de dictadura franquista. Allò que no pogué fer el Caudillo ajudat per la Guàrdia Civil i un immens exèrcit d'acusadors i torturadors, ho aconseguiren en un parell d'anys aquests pelacanyes. Són els mateixos de sempre, els reis de la més petita facció partidista, els graduats en l'escissió contínua, els mestres en ocultar llurs constants desfetes davant la misèrrima militància que els hi resta. Han tornat una mica més vells. Ara tenen panxa, més pronunciada la gepa. Els senyors de l'oportunisme, provant de neutralitzar les manifestacions més combatives.

Homenatge a Guillem d'Efak

Miquel López Crespi

Guillem d'Efak

Lo Tort Ballester indicant el camí
la llibertat

la pàtria antiga
el matís exacte que esperàvem unglejant l'asfalt
dissenyant somnis en la sorra aferrissada
en la gola del llop on no hi ha sibil·les
ni belles músiques dessota el xàfec que ens aclapara
Guillem d'Efak

inventariant els signes dels vençuts grafiats a les
[façanes
vertiginoses faules plenes d'herois i de batalles
cisellant cançons amb tota la lluminositat del safir
(I era una colla de veure, tots eren manacorins.
Fent-se costat un a l'altre anaven replegant amics.)
Guillem d'Efak a l'albaneix

fuetejant a l'ombra d'aquest
ample prelude bellament majestuós
ascendint amb el seu propi esforç i alè
aixecant les llambordes del carrer
provant de trobar els llargs eclipsis circulars
la llibertat

els primers colors inaugurals
una història ben nova amb olor de magnòlies
o com una música o un somriure
Guillem d'Efak travessant les senderes ondulants del
[desert

cuca de llum dintre dels nostres ulls a la deriva
transformant-se
lliscant
constel.lació de remors
paraula-àliga dels cims
llamp dintre l'ànima
en plena gravitació
emgendrant ritmes
devoradors imperatius sota la lleu carícia del mestral
Guillem

definint el codi cal.ligràfic del fum
volent tastar el miracle dels segles
cercador de mites vibrants
etern mariner salpant enmig de l'aspror de les
[matinades

redescobrint
a Son Coletes
immensos territoris submarins
l'hieràtic relleu dels nostres morts
incrustats en el fang de les artèries.

Mijaíl Corbatxov, ciutadà mundial

El passat dia dotze de maig vaig contemplar el programa "Carta Blanca" al Canal 9 de la televisió valenciana, on compareixia Mijaíl Corbatxov, ex-president de la Unió Soviètica i de Rússia, creador de la *perestroika* i la *glasnot*.

La seva imatge i la seva paraula em pareixeren d'una profunditat i d'una escalfor populars extraordinaris. Un diàleg obert als periodistes i al públic en general. L'auditori fent preguntes, moltes i diverses en valencià a Corbatxov, que contestava tot d'una en rus, traduït simultàniament al valencià. Qüestions sobre la Rússia d'ara i la Rússia d'abans, el comunisme com a ideal i com a política, sobre Europa i sobre l'ex-Unió Soviètica, sobre l'èlsing i els nostàlgics comunistes paneslavistes, sobre els imperialistes de Xirinoski, sobre la comunitat d'Estats Independents, successora de la Unió Soviètica. I també sobre els problemes actuals d'Espanya amb la tremenda corrupció política que patim. Sobre aquest tema, Mijaíl Corbatxov es mostrà resolt i contundent: el president espanyol, va dir, ha de tenir com a primer deure combatre i extirpar tot d'una la corrupció de l'Estat.

Vaig poder comprovar la gran talla política i humana de Corbatxov i la profunditat del seu pensament. M'hauria agradat molt ésser present al plató de la televisió valenciana per conèixer-lo personalment i per preguntar-li en rus que ha significat per a ell l'assaig rus del comunisme sense llibertat. La tesi del comunisme en la dialèctica de Hegel i l'antítesi del capitalisme. I també la síntesi actual, si ja s'ha aconseguit, en l'evolució de la història de la humanitat, segons el filòsof germànic premarxista.

Així mateix, l'ex-president soviètic em va recordar la gran literatura russa de Dostoievski, Tolstoi, Gorki, Pasternak i Xolojov. I la sana humanitat de l'esperit eslau quan era abraçat per una comunista valenciana centenària que era present al plató.

Em va impressionar la compenetració de l'auditori i la personalitat convidada i, òbviament, el carisma d'aquest gran rus, de transcendència històrica i geopolítica mundials. **Antoni Amorós, S'Arenal**

Aigües salades als pous de sa Pobla

Tenim les aigües salades dins es pous de sa Marjal, vull donar un orinal i unes clucales forrades als qui les han espanyades, no trobau que és bon regal? A mi me deien pardal, sempre les he defensades i en daré de garrotades amb un llarg i gruixat pal, i un obsequi especial: bastantes de corretjades, costelles ben atupades per haver fet tan de mal i posar-los un morral amb gafes molt ben clavades per fer tantes de porcades d'un líquid essencial.

El resultat fou deu grams, les proves de l'enginyer, pobre desgraciat pobler, també hi afegiré cinquanta tres mil.ligrams.

Sa maquinària aturau!!! de devers sa Marineta que ens fareu sa punyeta si l'aigua salinitzau!!!

Guillem Crespí Pons, de sa Pobla

Cartes al director

Enhorabona a l'Estel

Benvolguts amics de l'ESTEL:

M'ha agradat trobar-me —per primera vegada a la meua vida— un diari escrit totalment en català a la bústia del pis on ara —circumstancialment— estic vivint, a Ciutat. He decidit subscriure'm i us don la meua adreça habitual de Manacor.

Si us faig aquestes línies és per expressar-vos la meua alegria de veure que teniu bones intencions de defensar el nostre patrimoni lingüístic i d'enfortir-lo davant la "invasió" castellana.

He viscut un parell d'anys a Barcelona i el que més m'ha sorprès quan he tornat a la meua terra és la passivitat de les institucions i de la majoria de la gent (també ho he de dir) davant l'oportunitat històrica d'eleva la nostra llengua a la condició que es mereix.

A Catalunya gairebé s'ha aconseguit normalitzar el català, és a dir, convèncer tota la gent de la seva licitud. Allà, també hi han anat a viure molts castellanoparlants, però gairebé tots ells i no en parlem dels seus fills— se senten catalans i, com a tals, se senten orgullosos de la llengua pròpia del país que habiten.

Aquí passa ben el contrari. Normalment els mallorquins acabam baixant el cap davant un "no te entiendo" o un encara pitjor "háblame en cristiano". I, és clar, així no aconseguirem que el català arribi a normalitzar-se ni a ésser "comercialment rendible" i, evidentment, no hi haurà gaire emissores ni diaris disposats a emprar-lo. A poc a poc, acabarem, de seguir així, ben castellanitzats.

Per això, crec que fa falta fer un esforç ben gros, sobretot des de les institucions que ens representen —amb el seu exemple— per demostrar que aquestes illes tenen el català com a llengua oficial i pròpia. De la manca d'exemplaritat vull criticar les moltes vegades que he sentit el senyor Canyelles dirigir-se en castellà als mitjans de comunicació local i a molts actes públics, o el gran nombre de personalitats —directors generals, regidors, batles i consellers— que, al contrari que a Catalunya, no s'esforcen ni poc ni gens.

Convé que facem valdre el nostre idioma davant la gent vinguda de fora i que decideix ésser mallorquina. Ésser mallorquí vol dir estimar —i, si més no, conèixer bé— tot el que és propi d'aquí i, per tant, esforçar-se un poc.

Gràcies per fer realitat la vostra publicació i esper que mai no defalliu. **Antoni Ladaría**

A una parella l'ha d'unir l'amor

Senyor director: Sóc una lectora de l'ESTEL DE MALLORCA i vull expressar el meu desacord amb les opinions manifestades pel seu col.laborador Joan

Antoni Estades de Montcaire i Bisbal en l'escrit publicat dia 6 de juny de 1994 amb el títol "Vegeu el model de família que ara ens alaba Madrid". En ell es critica la televisió espanyola per haver donat tracte de família a les parelles no casades i a les d'homosexuals.

Em sembla que l'autor adopta una actitud anti-quada, discriminatòria i fins i tot irrespectuosa cap a aquests tipus de parelles que no té raó d'ésser; primer, perquè a una parella l'ha d'unir l'amor i no haver signat un paper, i segon, perquè si aspiram a viure en uns Països Catalans amb plenes llibertats polítiques, econòmiques, culturals i lingüístiques, no ens podem guiar per la intolerància, sinó pel respecte mutu i respectant la igualtat davant la llei de totes les persones, sense discriminar-les per la seva opció sexual o per no ésser casades.

La família és una unitat social unida per relacions d'afinitat, matrimoni o parentiu, no una fàbrica de criatures; i qui pensa encara que l'únic objectiu de la família és la reproducció, crec que està molt endarrerit i no s'ha adonat que els temps han canviat. **Maria Sitjar i Aguiló, Barcelona**

Problemes amb el metge

Senyor director:

Som una al.lota de devuit anys, estudiant de COU, que fins fa poc pensava que coses com aquesta que ara vos contaré ja no passaven. I es perquè encara hi ha gent que realment fa llàstima. El dia 2 de juny m'en vaig trobar una: un traumatòleg, ni més ni manco.

Tot va començar quan m'omplia uns volants necessaris per a una operació que m'havia de fer al turmell (suposadament dia 7 de juny). Quan va haver d'escriure el meu nom va posar: Maria de la Paz i jo li vaig demanar que, per favor ho canviàs, que el meu nom és Maria de la Pau. I mare meua! Es va inflar i va començar a contar-me una història de ciència ficció totalment enrevessada que pretenia demostrar que la meua llengua és abans l'espanyol que qualsevol altra. Em va acusar de víctima de l'imperialisme català i va classificar de venuts els intel.lectuals, catedràtics i a tot personatge que pensés diferent a ell.

La història era tan ridícula que m'hagués agradat que la sentís. I pensar que jo havia anat al metge i em trobava, pel fet de defensar la meua llengua, amb un home que cridava, com solen fer els de la seva casta, que no deixava parlar i que em tractava de curta i ignorant quan li deia que no estava d'acord amb ell.

Fins aquí vaig aguantar, però quan em va amenaçar de no operar-me i de no acceptar-me el dia set si jo era capaç de traduir el meu nom al mallorquí; em vaig aixecar, —al.lucinant— i vaig partir. Altra vegada quedava demostrat que la mala educació i la ignorància sempre van plegades. I no m'esperí. El meu nom és Maria de la Pau i vostè no em tocarà el turmell.

Maria de la Pau Bosch Oliver

L'Estel de Mallorca
La revista que diu el que els mallorquins pensen, i no s'atreveixen a dir.
Subscriuiu-vos-hi. Tlf.: 265005

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. Footing

Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

SERVICIO OFICIAL
OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Catalans i valencians: els dos, de la mateixa raça

Ja poden escanyar i bramar fins al límit els *blaveros* del País Valencià; però els valencians comparteixen amb nosaltres no solament la mateixa llengua, sinó també el mateix passat cultural i històric i la mateixa sang. Això no ho dic només jo; ho diu la doctora i investigadora Mercè Aler Gay quan afirma: "He arribat a la conclusió que els valencians tenen genèticament més aspectes en comú amb els catalans que amb els gallecs, per citar un exemple."

I, a qui no li agradi aquesta conclusió, que hi posi flocs.

No hi ha res més gran i més sagrat que... la nostra gent

(*"Unes paraules dites trenta anys enrera al Casal de Cultura de Sóller"*)

Corrien aquells ja nostàlgics però discutibles anys seixanta i feia poc que al Casal de Cultura de Sóller l'Obra Cultural Balear, per mitjà d'Andreu Arbona Oliver (veterà redactor del setmanari local), havia impartit el primer curset (mig autoritzat, mig clandestí) de la nostra llengua. Ens trobàvem sota la dictadura del general Franco, però jo, aleshores, era un jove; tenia trenta anys menys i teníem tots —malgrat les persecucions i els entrebancs— més il·lusió per al combat.

Un vespre de l'hivern de 1962, davant un estol d'amics i amigues sollerics que apreníem a saber escriure correctament la nostra llengua ancestral, vaig pronunciar aquestes paraules:

"Benvolguts compatriotes, encapçalaré per dir-vos que tenc presents aquelles paraules, pronunciades fa cent anys, per un bisbe de Perpinyà, monsenyor de Carselade, tan amant de la nostra vella nacionalitat catalana, que afirmava que era de bojos el voler separar la pròpia llengua de la pròpia terra i de la pròpia raça. Aquesta pròpia llengua —que per raons geogràfiques i polítiques (recordau-vos de l'època que ens trobàvem, només vint anys després ens vindria la descafeïnada, però benvinguda, autonomia) no gaudeix de la consideració d'idioma oficial, excepció feta del cas particular d'Andorra on, teòricament (aleshores l'ensenyament escolar al Principat d'Andorra per part de l'Estat francès era en llengua francesa i per part de l'Estat espanyol era exclusivament en castellà) el català gaudeix d'aquesta consideració— l'estimam perquè ella constitueix una part indivisible de nosaltres mateixos. D'ella ens servim per expressar els goigs i les penes de la vida, així com els nostres desitjos. No hi ha un instant de la nostra existència en què no retoni tot l'alè de la nostra prosòdia i de la nostra fonètica.

Tota l'astúcia i tota la manya emprada des de fa dos segles pels governs espanyols a fi de convertir-nos en un poble castellanitzat, no han pogut desterrar el verb de la nostra raça. Una raça gloriosa i cristiana on s'ha forjat la històrica trajectòria democràtica hispànica i ibèrica. Una raça que ha sabut formar soldats per defensar el catolicisme sobre l'Orient cismàtic (recordem-nos del 1311 a Atenes, de Bonifaci de Montferrat i de Roger von Blume, àlies Flor de Llúria, amb la seva venjança catalana). I una raça que ja en temps de la dominació romana fou una de les primeres en llançar el crit de la llibertat hispànica. Crit que es renovaria quan els francesos, l'any 1808,

vendrien a potejar la pàtria destronant un rei, els avantpassats del qual havien estat injusts amb les nostres usances i amb el nostre dret privat.

La llengua inscrita a l'Acadèmia internacional de Brussel·les com a "llengua catalana" és el mateix parlar que empren, amb algunes variants, a l'Alguer, a Andorra, al Rosselló, a Catalunya (ací s'entén el Principat), a València, a Mallorca, a Menorca, a Eivissa i Formentera i a l'orient de les terres aragoneses de Saragossa, Osca i Terol per arribar, fins i tot, al nord de Múrcia. Aquesta llengua es conserva ben viva. I això és així no pels mèrits dels separatistes d'abans del moviment (el suposat moviment nacional feixista i castellanista) de l'any 1936, sinó en virtut de la ferma voluntat d'un poble que no vol renegar; ja que preferir un parlar estrany (el castellà), encara que sia un idioma espanyol, lingüísticament **distingeix Espanya** davant l'estranger —l'idioma que ens ensenyà la nostra pròpia mare quan ens portava damunt els braços— és renegar, és dir que no existim, que no volem existir.

Consti, per altra banda, que m'indigna sentir dir que parlem un dialecte, com si un dialecte fos una cosa menyspreable. Un dialecte és una variant d'un llengua, fet que no canvia el sentit gramatical i literari de la mateixa llengua. Nosaltres (els mallorquins s'entén) no parlem un dialecte del castellà. Tots els llibres de filologia i de lingüística reconeixen l'heterodòxia (la separació abismal) entre el castellà, el català, el basc i el gallec, que són idiomes que conviuen a la península Ibèrica. Aquestes quatre llengües es veuen, clarament, separades les unes de les altres. La nostra llengua de tot temps ha tingut una literatura pròpia, il·lustrada per figures històriques de relleu com Ausiàs March, Bernat Metge, el Beat —malgrat que alguns ho neguin— Ramon Llull, Sant encara que ens va entregar als reis Trastàmars— Vicenç Ferrer, Joan Vives, etc, etc.

Una literatura que, als nostres dies, és respectada en el concert de la República de les Lletres. Llegiu l'article de la senyora Aina Moll Marquès sobre la qüestió de "Llengua i dialecte", aquells que pretenen negar l'ortodòxia (l'evident semblança) lingüística del català, del mallorquí i del valencià, així com la clara i contundent diferència del nostre idioma amb el castellà. Idioma és la manera correcta que té l'ésser humà per expressar-se. Dialecte és la variant localista o provincialiana d'un idioma, el qual obeeix a raons geogràfiques o a motius històrics. Tothom parla un dialecte. Els castellans els primers. No és la mateixa pronúncia el castellà de Valladolid que el castellà de Sevilla; però a l'hora d'escriure, tots empren el mateix castellà literari (ara li diríem estàndard o normatiu). La gramàtica i l'ortografia de qualsevol llengua són el fonament de l'idioma com a tal; la pronúncia i el vocabulari ho són del dialecte. Ara, és cosa falsa i errada pretendre que totes les nacions (enteneu ací per tals estats com França o el que anomenem Espanya) tinguin un sol idioma per expressar-se culturalment i literàriament o que només cal considerar com a idioma el que ho és de major extensió o major importància (si per importància admetem que els castellanoparlants són tres-cents milions i nosaltres no arribam als deu milions). Bèlgica i Suïssa, per exemple, són països (estats) bilingües i no per això es troba ferida ni minvada la unitat nacional.

A Bèlgica, benvolguts amics i amigues, el francès i el flamenc (millor dit, el neerlandès) són llengües belgues. A Espanya (l'estat castellà anomenat Espanya), també no hi ha només la llengua castellana que tingui el dret (i quin dret, Déu meu!) de proclamar-se espanyola. Pretendre una cosa així, equival a dir

que solament hi ha els López, els Fernández, els Rodríguez i el Juárez, que són llinatges (cognoms) de pura saba espanyola, mentre que Arbona, Maiol o Colom són llinatges d'un poble estranger que no es pot governar per ell mateix. I jo no crec que, amb els anys de pertinença que tenen els nostres pobles a la pàtria (volia dir l'estat, i no oblideu en quina època ens trobàvem) espanyola que hi hagi cap persona que ens negui la nacionalitat espanyola.

Nosaltres som espanyols. Totes les llengües que a Espanya es parlen són producte del terrer ibèric. Espanyols, sí, però el que mai serem, en no ésser amb un trasplantament massiu i definitiu, és un poble castellà. Tenim dues llengües que ens distingeixen els uns dels altres.

Jo no voldria, estimat auditori, que les meves paraules fossin interpretades com a menyspreu cap a l'idioma que glorificaren Cervantes, Lope de Vega o sant Joan de la Creu, ni tampoc que fossin interpretades com una senya d'hostilitat cap a la gent que té per llengua mare al castellà. Pel radi geogràfic que ocupa i per la importància política (recordau que érem en 1960 i no en 1994) que se li ha donat, la llengua castellana serà sempre la primera llengua nacional (volia dir estatal). L'idioma que diuen que ens convé saber a tots els espanyols. Però la primacia de la llengua castellana no ens ha de fer dejectar aquesta altra llengua tramesa, als nostres fogars, de pare a fill des de fa ja 700 anys. I és perquè no volem dejectar precisament la parla materna que nosaltres, en representació de tots els nostres paisans (compatriotes) de la formosa vall de Sóller venim a aquest Casal de Cultura a passar dues hores cada setmana per aprendre, com a idioma legítim i natural del nostre poble l'idioma parlat en aquesta dolça illa mallorquina i que injustament el centralisme estatal ens priva de poder estudiar a les nostres escoles, als nostres col·legis i als nostres instituts acadèmics.

Consentiu, amics i amigues, el sacrifici d'aquestes dues horetes que molt bé podríem dedicar a reposar dels nostres treballs habituals amb l'única finalitat de provar la vostra fidelitat al poble que ens ha vist néixer i per tal de contribuir a la Renaixença literària i gramatical que al segle passat començaren Pere Bal-

lot i continuaren a començaments del present Pompeu Fabra i mossèn Antoni Maria Alcover, ja que és a nosaltres a qui ens pertoca embellir la nostra parla, la nostra llengua. Us repetesc que no tenim cap mena d'enemistat amb les poblacions de parla castellana. Elles no són les responsables del centralisme (colonialisme) oficial de l'estat. Elles no han demanat parlar la llengua castellana com nosaltres no hem demanat parlar el mallorquí (català). A més, els pobles de llengua castellana són nobles i impulsius, dignes de la nostra germanor. Una gent que tal volta coneixem massa poc o només pel costat negatiu.

Ara, els qui han estudiat un poc seriosament, saben de la grandesa de la literatura castellana i no oblidem als seus patriarques que estaren al nostre costat (feia referència a Menéndez Pelayo quan s'adreçà en català, l'any 1888, a la Reina Regent Maria Cristina).

Però, amics i amigues, abans de tot no hi ha res més gran ni més sagrat que les nostres terres, la nostra llengua i la nostra gent. He dit."

En 1994, quan ja he passat mig segle i mir les coses des d'una òptica més pausada —llevat d'algun matís com el de reivindicar amb més força el dret a ésser plenament sobirans i a tenir clar que per ara és difícil, mentre hi hagi el colonialisme de Madrid, l'entenen amb els castellans—, mantenc els mateixos sentiments d'amor i fidelitat a la nostra terra, a la seva llengua i a la nostra gent. Aquests sentiments —passi el que passi i malgrat desenganys— pens conservar-los fins el dia que mori.

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

No pens respondre

Cadascu és lliure d'opinar com li ve de gust i si li ve de gust tirar-se dintre la soll dels porcs, que li faci bon profit.

Si per defensar la família fonamentada en la parella heterosexual i el matrimoni beneït per Déu i reconegut per les lleis de l'Estat, som un endarrerit, jo en trec orgull d'aquest suposat endarreriment.

Pobre del país que la seva modernitat i el seu progrés es fonamenta en una societat egoista que s'enorgulleix de no voler tenir fills. Aquesta modernitat i aquest progressisme —encara que l'expressin en català i l'usi gent de la nostra cultura judeocristiana— em produeix fàstic i vòmits.

No renegaré del meu passat

No renegaré el meu passat i aquest, com un tresor, trametré als qui per les lleis de la vida recolliran filialment la nostra herència.

Però, de què em servirà un bell ahir si ni tan sols avui no puc obrir un senzill demà?

Seré fidel al passat, però no a un passat estèril i buit. Al contrari, seré fidel a un passat on la meta sia preparar l'esdevenir i al damunt seu conservaré sa antiga formosor.

Tomi Disqueta

0.- Tres anys després de finalitzar la secció NOTES MUSICALS, tornam a aquesta revista disposats a parlar de música, amb una atenció especial a la que es fa al nostre país amb llengua catalana. Han canviat molt les coses, des d'aquell 15 de novembre del 1990, data en què sortia el primer capítol d'aquelles NOTES MUSICALS. Ara hi ha programes de televisió i ràdio dedicats íntegrament al rock català, revistes específiques i seccions als diaris i revistes d'informació general... Han anat apareixent infinitat de grups que fan pop-rock en català i grups dels quals fa quatre anys parlàvem com a promeses de futur, ara són estrelles que brillen amb llum pròpia. El rock català s'ha convertit en un fenomen de masses i nosaltres, des d'una de les revistes pioneres d'aquest moviment musical, saludam tota aquesta moguda.

1.- I començam. Començam saludant un dels grups més potents de la moguda del rock català: **BRAMS**, grup berguedà que practiquen un rock radical amb lletres divertides, iròniques i compromeses. *Amb el roc a la faixa* i *Ni un pas enrere* són els títols dels seus dos elapés. Però, per aquest estiu, ens presenten un *maxi* que és una autèntica passada: *La diplomàcia de la rebel·lia*, amb tres versions d'aquesta cançó, una d'elles en basc i amb la col·laboració dels **NEGU GORRIAK**. Al disc hi ha també versions en directe

d'*Espera'm assegut* i de *Makurtu gabe* de **KORTATU**. No us perdeu Fermin Muguruza cantant en català!

2.- I ja que parlam del **NEGU GORRIAK** hem de dir que després dels seus èxits *Gure jarrera* (la nostra actitud) i *Borreroak baditu milaka aurpegi* (el botxi és l'home de les mil cares) que, juntament amb el seu primer elapé amb el mateix nom que el grup, els consolida com un dels millors grups d'Europa, ens presenten un disc en directe potentíssim enregistrat a Bilbo en el concert final de la gira *Hipokrisiari stop!* i participen com a convidats de la penya dels **BANDA BASSATTI** i de **MANONEGRA**.

3.- De **MANONEGRA** i el seu nou disc en parlarem un altre dia, ara canviem de ritme, ens posam més *tranquis* per presentar el nou disc d'un grup que fa furor entre les jovenetes: **SAU**. *Junts de nou per primer cop* és el títol del nou elapé de Carles Sabater i Pep Sala. I atenció, nines, perquè els **SAU** venen a Mallorca a mitjans de juliol.

4.- I si passions despertem els **SAU** entre el personal femení, n'Helena Pérez Llorca, la presentadora del programa de video-clips del canal 33 *L'Helena i jo*, en desperta entre el personal masculí. De moment, a Mallorca, s'està formant el primer club de fans d'Helena. Els interessats podeu sol·licitar més informació a l'apartat de correus 895 de Palma (07080).

5.- Aquest estiu que tot just acabam d'estrenar promet ser molt mogut quant a actuacions en directe. Si per la revetla de Sant Joan la cita era al Parc de la Mar amb multitud de grups de tots els estils musicals, el dissabte 16 de juliol a Vilafranca hi ha el "de sol a sol" amb l'actuació de Lluís Llach, **SANGTRAÏT**, **FORA DES SEMBRAT**, **LA FOSCA** i altres grups i cantautors. Pot ser una passada!

Ei!, penya, a fer bonda i fins la setmana que ve!

Antoni Ensenyat, maltractat per un policia local

Des de ses Cadenes de s'Arenal partesc cap al nord de Mallorca per preparar aquest especial; a la sortida d'Inca trob dos mallorquins que fan autostop. Els faig pujar al cotxe i els deman; "A on anau?" "A Pollença", me diuen els dos estornells. "A Pollença vos duré". Pel camí, conversam. "Venim de veure la metgessa forense", va dir el mes jove, que va resultar esser n'Antoni Ensenyat, un jove d'una trentena d'anys. "Per cap d'any, anava ben gat i vaig entrar al café l'Almoina de Pollença perquè tenia més set. No me varen servir, però a l'instant va venir una parella de policies municipals i a empentes i puntades de peu em tragueren a fora; una vegada a fora, vaig caure per en terra i un dels policies, en Manuel Marcé Muñoz, me va començar a pegar amb la porra pel cap, pel costellam, per les anques, per les cuixes, per tot me va pegar aquell policia. M'enrillonaren i me foteren dins el cotxe. Arribarem al depòsit on me retingueren un quart d'hora, llavors m'amollaren. Jo me'n vaig anar a urgències on me curaren i me feren un part de lesions. L'endemà vaig anar al Jutjat de Pau de Pollença i vaig denunciar la feta. Ara, com vos he contat abans, m'han avisat del jutjat d'Inca per declarar i per comprovar si els cops de porra han tengut seqüeles."

"Així mateix està lleig això de pegar a un home que va gat", li vaig dir.

"Mirau, jo no som violent i no molest ningú. M'agradaria deixar de beure, però no puc. També he estat internat al psiquiàtric, però no m'he curat. Joestic molt agraït al cos de policia de Pollença que moltes vegades m'ha ajudat, però aquest policia, Manuel Marcé Muñoz, m'ha maltractat i li tenc molta de por." **Mateu Joan i Florit**

La inocència de Mickel Jackson

Era el Peter Pan negre, l'home prodigi que es negava a créixer. Amb la seva gran fortuna convertiria la mansió en el regne de Neverland.

A l'estiu del 1993 se l'acusà d'abusos deshonestos. El demandant fou el pare d'un al·lotget pucer i aviciadet de 13 anys d'edat, el qual va demanar una gran quantitat de diners com indemnització.

El fet que demanassin doblers és una prova a favor del rei del pop M. J., ja que si vertaderament en Michael hagués abusat del ninet que tots coneixeu, no demanarien doblers. Demanarien que el ficassin dins la presó. També té una explicació que na Latoya, germana d'en Michael, l'acusi. A na Latoya quasi ningú la coneix musicalment, i degué pensar "si acús el meu germà, la gent el deixarà i escoltarà la meua música".

Una prova a favor d'en Michael Jackson és que la mare d'en Jordan Chandler afirma que el rei del pop és innocent.

Que la música d'en Michael sempre us acompanyi. Us saluda atentament i us dóna les gràcies. **Miquel Vives Barceló, Portocristo**

JOSEP ALBERTÍ I BARTOMEU CABOT, DOS ALIENATS MENTALS TAMBÉ PRODUCTE DE LA COLONITZACIÓ (Tercera Part)

Josep Albertí, un estufat de poques plomes.

Josep Albertí és un estufat de poques plomes. Conec els seus punts vulnerables i puc afirmar que l'inflor de lleu en ceba, l'estufada de granot que posa quan llegeix els manifestos, a part d'esser una imitació superficial d'André Breton, és una acció per sobrecompensar la seva inseguretats i la seva feblesa. Perquè, ja és hora que se sàpiga, Josep Albertí és d'una inseguretats patològica. D'això en puc donar bé testimoni perquè cada vegada que dins **Taller Llunàtic** vam plantejar fer una acció, el bragasses cagadubtes que vacil·lava fins al darrer moment, aquest era Josep Albertí. Això per no parlar de les seves crisis d'histèria durant la querrela de Rosa Cabré. El pitjor enemic d'Albertí és ell mateix. A aquest fanfarró li agrada bravejar d'esser la persona de Mallorca més documentada sobre el surrealisme i més en concret, d'esser qui té més bibliografia sobre Breton. Realment, jo no neg que això pugui esser veritat tot i que en tinc fonamentats dubtes. Ara bé, el que sí afirm d'una manera categòrica és que a Albertí el fet de tenir tants de llibres de i sobre André Breton de poc li ha servit per fer-se una idea global de l'actitud del surrealisme davant les idees de *Pàtria* i de *Nació*. Veiam, si agafam *Entretiens (1913-1952)*, el conjunt d'entrevistes radiofòniques amb André Parinaud retransmeses entre el març i el juny de 1952 i després recollides en llibre, André Breton, a l'hora de parlar dels anys de l'ocupació nazi de França, del col·laboracionisme del Règim de Vichy i de l'exili als USA, va afirmar: **La guerra -aqueixa o qualsevol altra- equivalia o equival a l'eclipsi de totes les coses de l'esperit. Sota l'uniforme, cadascú es va lliurar a una existència totalment individual més o menys precària. Per part meua vaig assumir el millor que vaig poder (però un poc com si estigués somniant) les funcions de metge a l'escola de pilots de Poitiers (14).**

Anys enrera, concretament l'any 1925, quan França no era un país ocupat sinó un estat independent, els surrealistes, i Breton el primer, havien jurat i perjurat solemnement que **Mai més no ens tornarem posar l'abjecte capot-blau horitzó** -color de l'uniforme de l'exèrcit francès- (15). L'any 1935, en el *Discurs al Congrés d'Escriptors*, Breton va insistir i va afirmar solemnement: **Nosaltres, els surrealistes no estimam la nostra pàtria** (16). El setembre de 1938, encara van signar el manifest **Ni de votre guerre, ni de votre paix**, en el qual marcaven les distàncies davant el nou conflicte bèl·lic que s'ensumava dins l'ambient (17). Bé idò, tot i això, amb motiu de l'ocupació nazi i segons afirma Maurice Nadeau a *Histoire du Surréalisme* (1964), els companys de Breton en edat de mobilització com Paul Eluard, Benjamin Péret, etc. es van desdir d'aquestes paraules i es van posar altre pic l'uniforme per defensar la pàtria amenaçada. Per il·lustrar això d'una manera incontestable, en tinc prou de fregar pels morros del puta bàmbol carabassot pifoler mardà collonera beneitarro pardalango Josep Albertí una foto de Breton vestit amb l'uniforme de l'exèrcit francès datada l'any 1939 en els inicis de la II Guerra Mundial a l'escola de pilots de Poitiers (Sarane Alexandrian, *Breton par lui-même*, Ed. du Seuil, París 197, pàg. 97).

Un cop signat l'armistici entre Hitler i el col·laboracionista Petain, André Breton es va exiliar als USA on va col·laborar amb la resistència francesa i va fer de locutor a l'emissora de ràdio **La Veu d'Amèrica**. Breton sabia que això li suposava posar en segon terme alguns aspectes contra els quals havia lluitat aferrissadament. Això no obstant, d'una manera valenta i lúcida ho va raonar de la següent manera: **Des del lloc que m'havia assenyalat les circumstàncies puc estar orgullós de no haver traït l'esperit de la resistència francesa, en acceptar dur diàriament per les ones el missatge de "La veu d'Amèrica", la qual cosa cosa no deixava d'exigir-me algunes concessions -que al manco, per la meua part, eren lliurement i decidida acceptades. (...) la meua llibertat estava mesurada, jo no era ningú i tinc la temptació de passar de llarg per**

André Breton a l'escola de pilots de Poitiers als inicis de la II Guerra Mundial

aquest episodi. Però he de dir que aquesta llibertat era jo qui la mesurava, i no el joc de les institucions nord-americanes (18). Els tres anys d'ocupació nazi de França es van convertir en una situació límit que va obligar Breton a replantejar-se alguns actituds i a prioritzar l'alliberament nacional sobre altres objectius, la qüestió religiosa, per exemple, perquè com va afirmar: **Això mostra de mode suficient que entre la meua actitud de "locutor" a la ràdio de Nova York i la d'animador de la revista VVV no hi havia cap contradicció. L'alliberament del jou nazi prevalia, en ambdós casos, per damunt de qualsevol altra cosa.** En aquest aspecte sols em vaig permetre agafar alguna distància, allunyar-me de la lluita quan el seu desenllaç ja no ofería cap dubte. La notícia de l'alliberament de París em va arribar quan em trobava al Canadà, davant la mar. Els sentiments que em va inspirar s'expressen a les primeres pàgines del llibre que començava a escriure i que és va dir *Arcane 17* (19).

Els colonitzadors espanyols, l'enemic a combatre.

Per a tota aquella persona que ha seguit els meus escrits des de 1988 ençà, sobra dir que jo he fet meves les reflexions de Breton. Però per si de cas algú encara no se n'ha assabentat, ara ho repetiré de bell nou amb paraules encara més explícites: **En aquests moments, a finals del segle XX, per a mi, Jaume Sasrtre, català de Mallorca com deia Ramon Llull, o de nació catalana com deia Anselm Turmeda, l'alliberament del jou espanyol és una qüestió de vida o mort que preval per damunt qualsevol altra cosa.** La meua actitud, doncs, contrasta frontalment amb la mantinguda per Albertí i Cabot ja que mentre aquests dos estrúmbols situen en primer lloc la qüestió religiosa jo, en canvi, hi antepòs la qüestió colonial. Per a Albertí i per a Cabot els enemics a combatre són allò tan confús i tronat -reminiscència de la polèmica dels moros d'inicis dels anys 70- i que ells anomenen els **colonitzadors de Jesucrist**. Per a mi en canvi, els principals enemics a combatre en aquests moments són els **colonitzadors espanyols**. Ja explicaré més endavant la diarrea mental que hi ha darrera això de **colonitzadors de Jesucrist**. Serà per a mi una satisfacció enorme remuntar-me anys enrera a la polèmica dels moros, un punt obscur de la trajectòria de Josep Albertí sobre el qual mai no n'ha volgut fer autocrítica ni parlar-ne obertament. Mentre arriba, però aquest moment tan dolç, vull avançar una reflexió que a mi em sembla elemental.

Arreu d'Espanya, a l'hora d'anar contra els Països Catalans hi ha una unanimitat total independentment de les posicions religioses, ideològiques o socials que mantingui cadascú. La violència racista i xenòfoba contra els catalans és viscuda dins la societat espanyola com allò més natural del món. Aquesta violència racista està acceptada socialment i no sorprèn ningú. No indigna els partits polítics, ni les associacions de jutges progressistes, ni els mitjans de comunicació democràtics, ni les organitzacions presumptament anti-racistes, ni tampoc molts catalans que, com a víctimes anestesiades pel cloroform, viuen aquesta violència quotidiana sense

donar-li importància. Si agafem els líders de les principals formacions polítiques espanyoles, quan han d'investir contra els catalans tots pensen igual. José Mª Aznar dels neo-nazis del PP, per exemple, va negar la persecució de la llengua catalana durant el franquisme. Rodríguez Ibarra del PSOE va acusar Catalunya d'haver-se enriquit durant el franquisme a costa d'Andalusia i d'Extremadura. Julio Anguita, d'**Izquierda Unida**, va qualificar el nacionalisme català de petit burgès i de fenomen passat i decimonònic. Els fets estan a la vista de tothom: els catalans som per als espanyols el mateix que els jueus per a Hitler. De la mateixa manera que a l'Alemanya hitleriana la violència sistemàtica exercida contra els jueus va esser ocultada i legitimada com la relació "natural" entre dues races, l'ària considerada superior i la jueva; a Madrid els insults proliferats per la massa feixista, llefiscosa i putrefacte dels votants del PP diumenge dia 12, **Enano Pujol, habla español, Pujol enano, habla castellano**, va esser viscut pels propis espanyols "demòcrates" com una cosa absolutament "normal", "natural" i fins i tot divertida. Bé doncs, si arreu d'Espanya hi ha aquesta unanimitat a l'hora de sembrar l'odi ètnic contra els catalans, la pregunta a fer és la següent: per què dins els Països Catalans no hi ha la mateixa unanimitat a l'hora de defensar-nos de l'enemic espanyol?

Bé, la resposta està sens dubte en el rentat de cervell que ja dura més de 300 anys i que és inoculat des d'escola i des del mitjans de comunicació forasters. El colonialisme és una interminable font de conflictes i de confusió mental. És un procés sordid, fastigós i brut a través del qual la víctima és deshumanitzada i la seva llengua, costums, cultura, forma d'entendre el món, maneres de divertir-se, de riure, de menjar etc. són ridiculitzades, inferioritzades i massacrades. El colonialisme aspira al control emocional i racional de la víctima que en el moment de màxima alienació arriba a veure els seus semblants com els enemics a batre. Frantz Fanon va escriure al respecte: **Sovint l'enemic del negre no és el blanc sinó el seu congènere. Per això vaig assenyalar la possibilitat d'un estudi que contribueixi a la dissolució del complexos afectius que puguin**

enfrentar antillans i africans (20). Si repassam el manifest d'Albertí i de Cabot llegit a Inca dia 10.III.94, quina és en síntesi la base de la seva argumentació absolutament demencial? Doncs el nucli principal es troba al primer paràgraf que diu: **Taller Llunàtic ha volgut presenciar la unió porca, catòlica, policial i filla de puta d'elements diversos, representatius de tots els camps de l'acabament mundial.**

Què és per tant el que treu de polleguera, el que indigna fins a l'exasperació Albertí i Cabot? Doncs com ja s'ha vist, el que els sulfura fora mida és que un cristià com Jaume Santandreu i un ateu com jo, co-autor d'un llibre com **La vida pornogràfica de Jesucrist**. Boixar **Porcs** (1986) s'asseguin al voltant d'una mateixa taula per parlar de la colonització espanyola. Fixau-vos bé, que no van fer cap menció a res del que vaig dir al col·loqui sobre el racisme espanyol, la premsa d'ocupació, el col·laboracionisme, la literatura de combat, etc. D'això res de res. De fet, l'únic que els nequitejava era veure asseguts Santandreu i jo en una mateixa taula. Per acabar de reblar el clau, el doiarro que amollen per apuntalar la seva argumentació esbojarrada és acusar els integrants de la taula d'esser **tots uns venuts als interessos del Vaticà**. Ha ha ha! I què més! Jo un venut al Vaticà! Però què deis putes desgraciats! De què anau? Heu menjat merda o què? En què us basau per fer aquesta afirmació? Però què us heu pensat? Estúpids! ¿És possible que sigueu tan pardals que no us adoneu que vosaltres totsolets us enterrau, perquè sinó ja em direu, què putes m'heu d'anar a dir vosaltres dos, patates! més que patates!, si a l'hora de la veritat resulta que l'infal·lible i iconoclasta Josep Albertí du els seus fills a estudiar a una escola forastera i catòlica que es diu ni més ni manco que **La Inmaculada** (Carrer Tinent Mulet núm. 38. Palma)? **La Inmaculada**, senyors meus! Que heu sentit bé això! Josep Albertí que tot lo dia braveja d'esser un menjacapellans i un compixahòsties du els fills a estudiar a **La Inmaculada**! Com us atreviu a jugar a pedrades si teniu les teulades de vidre? Au vingal! Qui és el **colonitzador de Jesucrist** aquí? I de tot això què en

Matutes i Matutes

Pel que fa al contingut, en les poques ocasions que Salgado parla de les qüestions també tractades per Cerdà i Uli es produeixen curioses discrepàncies. N'esmentarem dues:

Matutes havia declarat als dos periodistes que havia establert contactes amb Fraga el 1965, quan aquest era ministre d'informació i turisme amb en Franco. Després, emperò, sembla que se n'apeneix, i a Salgado li fa escriure que d'això res, que el va conèixer quan el dictador ja era mort. Ara bé, Matutes tampoc és que se n'avergonyeixi tant, del seu passat franquista. Les dues versions coincideixen en què té una foto penjada al seu despatx on surt ell mateix amb el dictador.

L'opinió de Salgado sobre l'actuació de Matutes com a comissari de la Unió Europea és, òbviament, immillorable. Cerdà i Uli, en canvi, expliquen que el diari *The European* el qualificà amb un 1 sobre 5, que no li agradava gens parlar amb el mitjà de comunicació (convocava poquíssimes rodes de premsa; el seu gabinet era conegut com "l'equip tomba") i que l'oposició l'interrogava sovint al parlament sobre les seves actuacions com a empresari i polític (excepte el grup socialista, amb el que sempre s'ha dut molt bé).

Per conèixer altres facetes ja haurem de recórrer específicament al llibre de Cerdà i Uli. Hi trobarem, per posar alguns exemples, un estudi sobre el laberíntic entramat empresarial i familiar amb què controla la pràctica totalitat d'Eivissa, la història de l'estafa al comte Rudolf Schönborn l'any 71, els negocis amb Giancarlo Parretti, dels quals l'italià en va sortir tan escalivat, o la seva amistat amb el socialista Txiki Benegas. S'hi fa també una anàlisi molt interessant del fenomen del caciquisme, i s'hi ofereix un raonament molt convincent dels motius que impulsen tants eivissencs i eivissenques a votar-lo, any rere any. Pel que fa a les anècdotes, que tant diuen sobre el tarannà de les persones, cal esmentar un dels capítols més sucosos, que duu el suggeridor títol de "Las bragas de García Campoy".

El llibre d'en Salgado, no vos penseu, també té

les seves perles. Explica que un dels corsaris que hi havia a Eivissa, allà pel segle XVII, nomia Matutes. Dóna a entendre així que els seus avantpassats eren pirates. Això no ho gosen dir en Cerdà i n'Uli!

La perla de les perles, emperò, és un dels discursos pronunciats per Matutes, que ocupen la segona meitat del volum. Es tracta d'un fervorós al·legat a favor de la independència, de la recuperació de la llengua i en contra del colonialisme. Sí, sí, tal com sona. El llegí amb motiu del seu ingrés com a membre honorari de l'Acadèmia Filipina de la Llengua. Ara bé: la independència de què parla, és la de Filipines; la llengua a recuperar, l'espanyola —que no és la pròpia de Filipines!—, i el colonialisme a combatre, el d'Estats Units. És a dir, que en Matutes demana per a Filipines i la llengua

El Sr. Abel Matutes, a hores d'ara eurodiputat pel PP arran de les darreres eleccions, ha estat objecte recentment de dues biografies. Són, segons la meua opinió, dos llibres d'obligada lectura per a qui vulgui conèixer millor la seva figura, encara que per motius ben diferents.

El primer en ser publicat, *Abel Matutes. La política. Los negocios*, obra dels periodistes Joan Cerdà i Javier Uli, és d'un estudi prou complet, realitzat a partir d'entrevistes i de la revisió de documents oficials i material de premsa. Davant l'etern dubte sobre la fiabilitat de les biografies pot ser útil tenir en compte el següent fet: el Sr. Matutes, que al principi hi havia donat el seu vist i plau —fins i tot s'havia deixat entrevistar—, més tard s'ho va pensar millor i no en volgué saber res. No estam, per tant, davant una biografia autoritzada. Però per una altra banda, i aquesta és una dada fonamental, en Matutes no ha dit mai que en Cerdà i n'Uli diguin mentides.

El contraatac d'en Matutes va seguir una altra via. Encarregà una altra biografia, aquesta sí controlada per ell, a Alfonso Salgado, l'ex-col·laborador de la premsa del *Movimiento* i del PP a la Direcció de Cultura del C.I.M. La rapidesa en ser escrita i publicada fou digna del rècord Guinness: el llibre de Cerdà i Uli es publicava el mes de febrer, Salgado rebia l'encàrrec el mateix mes, tal com ell mateix ho explica, i el seu sortia de la impremta a finals de març. Molt abans de les eleccions, tal com es pretenia.

Aquesta segona versió aturava el cop de la primera. Se'n parlava molt, de la biografia d'en Matutes, però ara el comprador que no estava gaire al corrent, en demanar "el llibre d'en Matutes" al quiosc, se'n podia dur fàcilment l'*oficial* enlloc de la *desautoritzada*.

El llibre *Abel Matutes. Aproximación biográfica de Alfonso Salgado*, és, sobre tot, un cant a les bondats del biografat. Segons Salgado i els seus entrevistats —tots del PP: Aznar, Fraga, Cañellas, la família, els amics—, Matutes és un sant varó, home excel·lent, perfecte pare de família, amic fidel i divertit, polític eficient i honorat. Conté, com es pot suposar, molta menys informació, però llegit amb pipella també té la seva gràcia.

La lectura més profitosa, no gensmenys, s'obté comparant els dos llibres. Una ullada a les respectives edicions ja és ben significativa. El primer es publica a Eivissa, a l'Editorial Mediterrània, enquadernat en rústica, i es ven per 1.500 ptes (són 184 pàgines). El segon es publica a Madrid, amb tapes imitació tela i amb un preu de només mil pessetes per les seves 221 pàgines. L'editorial és ni més ni menys que el propi Matutes. L'objectiu, en aquest cas, no era ni els beneficis ni la imparcialitat.

Abel Matutes.

espanyola el que nega per a Mallorca i la llengua catalana.

Perquè en Matutes, i això també surt al llibre d'en Salgado, l'any 81 volia que es reformés la Constitució, perquè allò de les "nacionalidades" li semblava un "concepto peligroso".

Al cap i a la fi en Matutes no forma part d'una dreta "civilitzada", encara que vulgui donar aquesta imatge. És només un corsari, que exprimeix i seguirà exprimint el poble eivissenc, per beneficiar-se'n ell, la seva família i els seus estimats amos espanyols. I és ben igual si aquests són els seus amics socialistes o n'Aznar i companyia. Amb això no és gens estugós.

Com deia l'insigne poeta Isidor Macabich: a Eivissa, només es pot ser fill de pagès, fill de pescador o fill de puta.

LA GUERRA DE L'AIGUA CONTINUA: PALMA PERD EL 23% PELS FORATS DE LES CANONADES

(Redacció) L'estiu de 1995 serà pitjor que el de l'any passat. El problema de la manca d'aigua no ha fet sinó agreujar-se a causa de la incompetència dels polítics que ens comandan. Es van gastar més de 1.000 milions per dur-se'n l'aigua de Sa Marineta, i què? De què ha servit? Ara Cañellas parla de dur aigua de Tarragona amb vaixells. Ens tornam trobar davant una idea fruit de la precipitació i la incompetència. Cañellas i el PP fa dotze anys que governa Balears. Què ha fet durant tot aquest temps? Res. No ha fet res a no esser preocupat-se dels seus negocis particulars de construcció, que si Torcal i Zeus, que si és accionista de les Salineres d'Eivissa, que si és soci d'en Quart, el mateix del tunel de Sóller, etc. etc. Les solucions al problema de l'aigua a Mallorca continuen essent les mateixes que l'estiu passat: - Comptadors individuals a les vivendes. -Reciclatge terciari. -Mesures d'estalvi, etc. etc. Per què no es fa això? Idò per la mateixa raó que l'any passat: perquè estam comandants per una guarda de muls corruptes, poca-vergonyes i imprementables!

diu Bartomeu Cabot? Com és possible que Albertí, el mateix que l'any 1977 va titular el seu *Neon de Suro Per la descolonització de l'infant*, dugui els fills a estudiar a una escola com *La Inmaculada*? Després d'aquesta patinada, està clar que si jo som un venut als interessos del Vaticà, Josep Albertí n'és la mare superiora! És increïble, increïble! Estic al·lucinat! Mai no m'hagués pensat que fossin tan beneïts i tan curts!

Jaume Sastre (Continuarà...)

NOTES:

14) André Breton, *El surrealismo. Puntos de vista y manifestaciones*, Barral Editores, Barcelona 1972, pàg. 196

15) Maurice Nadeau, *Historia del surrealismo*, Ed. Ariel, Madrid 1972, pàg. 234.

16) André Breton, *Manifiestos del surrealismo*, Ed. Guadarrama, Madrid 1974, pàg. 264.

17) Andre Breton, *El surrealismo. Puntos de vista y manifestaciones*, op. cit. pàg. 195.

18) Ib. ib. p.p. 198-199.

19) Ib. ib. pàg. 199

20) Frantz Fanon, *Por la revolución africana. Escritos Políticos*, Fondo de Cultura Económica, Mèxic 1965, pàg. 28.

BOTIGUES AMB PERSONALITAT

Cossiols del futur

L'especialització és una de les vies fonamentals per a la supervivència del petit comerç. Aquesta norma elemental, encara que no sempre ben entesa, es pot aplicar a qualsevol ram. Així ho han fet a Baobab, una botiga de plantes d'interior molt peculiar.

El tret que la distingeix d'altres tendes és la seva especialització en els cultius hidropònics. Aquesta tècnica, que fa uns anys sonava a ciència ficció, actualment es troba a l'abast de tothom. I el que és més important: s'ha revelat com a més efectiva que els mètodes tradicionals.

El cultiu hidropònic, o hidrocultiu, consisteix bàsicament en la substitució de la terra dels cossiols per un substrat de bolletes d'argila expandida, que millora notablement el creixement de la planta. Els principals avantatges consisteixen en una major absorció de l'aigua i dels nutrients, una millor oxigenació de les arrels i la nul·la presència de paràsits. Com a resultat, la planta resisteix molt millor les condicions adverses que representa l'interior d'una casa.

L'hidrocultiu permet conrear qualsevol tipus de planta, bé per transplant o bé per esqueixos. A més de les plantes ornamentals, se n'ha fet créixer amb èxit des de lletugues fins a rosers, i fins i tot magraners, alzines o pins. El manteniment, així mateix, és més senzill i més net. No s'ha de regar tant —basta fer-ho quan s'observa a un petit indicador que l'aigua s'ha evaporada—, i l'absència de terra evita qualsevol brutor. Tal com ens explica el propietari de Baobab, en Pedro Pablo Izquierdo, molts clients que han descobert aquesta tècnica li duen les seves plantes a la botiga per passar-les al nou substrat. Quan el vàrem visitar, ens en va mostrar una que s'estava pansint i, una vegada transplantada, havia tret fulles noves.

HOMENATGE APOTEOSIC A GUILLEM D'EFAK

Editorial

Dilluns dia 20 de juny, l'Auditori de Palma va viure un fet memorable. La festa homenatge a Guillem d'Efak sens dubte farà retxa dins la història de la cançó catalana. Allà per primer cop es van poder veure junts damunt un escenari Raimon, Lluís Llach, M^a del Mar Bonet, Uc, Tomeu Penya, Josep Tero, Maria Cinta, Maria J. Villarroya, Joan Manuel Serrat, Pi de la Serra, Ovidi Montllor, Núria Feliu, Marina Rossell, Joan Bibiloni, Antoni Parera, Coral de la UIB, Jaume Sorribes, Els Valldemossa, Bonet de Sant Pere, Toni Obrador, Raphel Ferrer, etc. etc. Nosaltres també hi érem. Des l'ESTEL DE MALLORCA ens volem afegir a l'acte d'homenatge al nostre amic, gran cantant i escriptor Guillem d'Efak a qui ben aviat esperam veure restablert del tot.

L'hidrocultiu es va idear a Suïssa i Alemanya fa uns vint anys, però encara no és gaire conegut a ca nostra. Baobab, que va obrir el 1991, és ara per ara l'únic establiment de Mallorca que s'hi dedica. Però la seva comoditat i eficàcia fan que els amants de les plantes que l'han provada es converteixin en clients habituals. El senyor Izquierdo, evidentment, n'és un expert, i sap aconsellar quina és la planta més adequada per a cada cas. L'atenció a la clientela, que en principi pot quedar una mica estorada en veure

com es fan créixer les plantes de la seva botiga, està garantida.

La tècnica que s'ofereix a Baobab pot ser innovadora, però els preus són d'allò més normal. La jardineria més barata val 750 ptes, i les plantes es

venen al preu del mercat. Com tants altres comerços que s'han anat assentant, la demanda de la pròpia clientela ha anat definint la resta de l'oferta. Hi podreu trobar, a més dels hidroculius, centres de flors seques, objectes decoratius i altres articles de regal. Tot molt ben distribuït en un espai ample i agradable de visitar.

Si us agraden les plantes, passau per Baobab. Encara podeu ser dels primers en utilitzar el que de ben segur serà el cossioll del futur.

Josep Palou

Boabab - Hidroteca
Plaça Progrés, 16
Tel. 73 37 18
Ciutat de Mallorca

Joan Mir
Professor de la UIB

Mallorca, illa penitenciària

Malgrat la comèdia del consistori de Palma fent com que debatia el tema de la presó, tot fa pensar que el Ministeri de Justícia compta amb la complicitat del Partit Popular mallorquí per construir la nova superpresó amb el menor escàndol possible. Però el tema és tan escandalós que callar seria una impostura.

Atenent les característiques socioeconòmiques de la nostra illa, a Mallorca no hi hauria d'haver cap presó. Considerant, però, la conveniència de la proximitat entre els reclosos i les seves famílies, i la nosa que fan les presons a les poblacions properes, han d'acceptar instal·lacions penitenciàries suficients per a la delinqüència que la nostra societat genera.

Qualsevol intent d'instal·lar a Mallorca una presó per internar-hi més gent que els penats mallorquins mostra la voluntat de convertir la nostra illa en una colònia penitenciària que descarregui altres regions de la residència dels seus delinqüents.

Davant la imminència de la construcció a Palma d'una presó nova i més gran que l'actual, els funcionaris s'han apres-

sat a demanar que es comenci immediatament, donada la sobreocupació de l'actual per part de presos mallorquins.

Fa temps que Esquerra Republicana es preocupa de l'amenaça d'una nova presó i dels motius aportats per construir-la. I, amb dades aportades pel Govern mateix, es pot comprovar que la nova presó és totalment innecessària i que allò que és urgent és que s'enduguin els presos forasters a ca seva.

Efectivament, la diputada Pilar Rahola ja va demanar, l'any passat, al Govern de l'Estat, quants de presos nascuts a Mallorca hi havia en totes les presons de l'Estat, i segons el Ministeri de Justícia eren 442. Comparant aquesta xifra amb la presència habitual de més de 900 interns a la presó de Palma, és fàcil comprendre que la solució a les estretors de la població penal de la nostra illa és l'immediat retorn a la seva regió d'origen de tots els presos no mallorquins que el Govern espanyol ens obliga a mantenir. Aquesta solució és, sens dubte, més ràpida i més justa que la construcció d'una nova presó per

a 1.000 interns que aviat seria ocupada pels 2.000 delinqüents que Espanya ens assignaria.

Si algú vol objectar que no s'ha de distingir entre nascuts i residents a Mallorca, per una banda, no hauria d'incloure els presos que, venguts de fora, es fan residents dins la presó, i, per l'altra, hauria d'entendre que si el percentatge de delinqüents és més alt entre els no nascuts a Mallorca que entre els indígenes, això significaria que Mallorca suporta una immigració amb un índex de delinqüència anormalment alt, i és aquesta irregularitat la que s'ha de corregir: la construcció d'una nova presó representaria per a la nostra illa un perjudici afegit al primer. És absurd que, a més de suportar una delinqüència d'importació, aquest fet sigui precisament l'argument que fan servir per imposar-nos una superpresó. I, arribats aquí, no és sobrer recordar com el senyor Gil i Gil, en lloc de tancar-los a la presó, embarcava els seus «xorissos» de Marbella cap a Mallorca.

Algú trobarà que aquest article utilitza raons racistes. I tindrà raó. Allò que mostra aquest article és que hi ha molt de racisme; racisme contra Mallorca, però.

Opticalcudia
Pol·lensa

GONZALO PLASENCIA BELENGUER
OPTICO OPTOMETRISTA Col. 2512

C./ Pollentia, 6
Tel. 54 64 52
07400 ALCUDIA MALLORCA

Via Argentina
(esq. Philip Newman)
Tel. 53 25 14
07460 POLLENÇA

Pollença Motor

Servei Oficial

Josep Amer i March

Gerent

Via Pollentia, 45 - 07460 POLLENÇA
Telèfon 531961 - Fax 531961

SEAT

T. Argentina

TALLER MECÀNICA
TALLER XAPISTERIA
VENDA DE COTXES

Via Argentina, 15-17
Tel. 53 07 60

07460 POLLENÇA (Mallorca)

Volem una policia catalana?

En fer-se la pregunta que encapçala aquest article, hom no reflecteix res més que l'interrogant que a casa nostra es planteja l'àmplia majoria de professionals de les nostres policies locals i dels Mossos d'Esquadra, després de tenir congelat durant més de deu anys el model policial català, aprovat al seu dia pel Parlament de Catalunya a proposta de l'aleshores conseller de governació Macià Alavedra. Des de fa uns mesos, sembla que el president Pujol i Miquel Roca, a Madrid, han decidit que ara, aprofitant la conjuntura política, suposadament favorable, és l'hora de proposar les competències en seguretat per a Catalunya; sigui, doncs, benvinguda aquesta iniciativa, desgraciadament amb una dècada de retard.

Abans d'analitzar en profunditat els suposats acords entre CiU i el Govern de Madrid, caldria fer algunes consideracions prèvies:

En primer lloc, voldria remarcar que existeixen uns acords aprovats pel Parlament de Catalunya i que no s'hauria de negociar al marge d'aquesta institució i del seu consens.

En segon lloc, Catalunya, que al llarg de la seva història ha tingut poques possibilitats de dotar-se d'institucions pròpies, amb les seves característiques i idiosincràsia, amb la creació de la nova Policia de Catalunya tenia l'oportunitat, potser irrepensible, de crear uns cossos policials catalans que no tinguessin els defectes d'altres cossos.

En tercer lloc, durant deu anys hem integrat centenars i centenars d'homes i dones joves als Mossos d'Esquadra i a les nostres policies locals als qui, potser no se'ls hauria acudit mai ingressar a la Policia Nacional o a la Guardia Civil, i a qui es va dir que algun dia serien la Policia de Catalunya, amb majúscules, però només han estat capaços de frustrar-los i desmoralitzar-los. Reconequem-ho: hi ha hagut molta incompetència, i això significa que ara tot el procés que s'hagi de dur a terme ha d'esser seriós i transparent per tornar a guanyar la confiança i la credibilitat perduda.

I en quart lloc; des de la transició democràtica, les institucions nacionals de Catalunya i els seus màxims representants, potser una mica acomplexats, han oblidat o ignorat el 14.000 o 15.000 membres dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat (CFSE) i les seves famílies. Evidentment, aquest divorci ha estat afavorit per uns governs civils que feien tot el possible perquè els CFSE no tinguessin pràcticament cap contacte amb les institucions nacionals de Catalunya. Tot això ha portat a un allunyament que encara perdura, per la qual cosa caldrà un gran tacte i sensibilitat per superar recels mutus.

Exposades aquestes consideracions prèvies, sembla que avui el Govern de la Generalitat està pactant un model policial català que sota la denominació de Policia de Catalunya hauria d'agrupar les nostres policies locals i els Mossos d'Esquadra, sacrificant i oblidant les nostres policies locals.

Amb l'excusa de solucionar el model policial català, el que realment es fa, tot i que potser això sia positiu per a l'Estat, és racionalitzar el model policial espanyol, que va esser dissenyat al seu dia per Rafael Vera i el seu equip. L'Estat manté la Guardia Civil com a quelcom vertebral de la seguretat de l'Estat, que dependrà del Ministeri de l'Interior i Justícia per a la seguretat i del Ministeri de Defensa per a qüestions de defensa operativa del territori, i disgrega el cos de Policia Nacional, transferint-lo en un període de 8 i 10 anys, a les comunitats autònomes, conservant només algunes unitats d'èlit, amb les quals intentaria crear una mena de FBI espanyol per a qüestions supra-comunitàries i de seguretat de l'Estat, transferint només a les comunitats autònomes la seguretat ciutadana i l'ordre públic. Tot això evidentment es racional i és el "café per a tots", un cop més, ara en policia. El que caldria preguntar-se és si aquest sistema satisfà les aspiracions nacionals de Catalunya.

És un pas endavant el que se'ns proposa? Potser ho hauria estat l'any 1979. I, ara, crec que tinc l'obligació moral de dir, per haver estat un dels modestos artífexs, fa més de deu anys, de la nostra actual policia autonòmica, que si s'aconsegueixen uns acords positius i aquest són clars, potser podríem arribar a sortir del punt mort vergonyant i desmoralitzant d'haver convertit la nostra policia autonòmica en una guarda de presons. Però per a això s'ha d'exigir i posar condicions.

Catalunya no pot acceptar en policia el "café per a tots" i privar-se dels elements de sobirania i poder polític que representa l'Ertzaina a Euskadi, ja que si no és així algú podria pensar que es prima la violència...

El Govern de la Generalitat n'ha de ser conscient i hauria de rellegir el pensament del que fou comissari general d'Ordre Públic de la Generalitat, Frederic Escofet, i entendre que no disposa, ni ha disposat en els últims anys, d'homes i dones amb mentalitat d'interior en el Departament de Governació de la Generalitat, i que és més important un centenar de quadres polítics d'interior i quadres policials, que centenars de nous Mossos d'Esquadra, i que per fer la transformació que s'està negociant es necessita la fermesa d'homes com Retblaza, ex-conseller d'Interior i Justícia, que assumeixi la creació d'una política de seguretat pública catalana.

Davant l'actual panorama, permeteu-me demanar, amb cert sarcasme, la Creu de Sant Jordi Col·lectiva per els centenars de joves mossos d'Esquadra i policies locals que durant anys, i encara actualment, han hagut de suportar i suporten un *impasse* i un desconcert que no mereixen. Les institucions nacionals de Catalunya han d'afavorir l'acostament dels CFSE que continuïn a Catalunya i fer-los-hi sentir aquestes com a pròpies. I tot plegat ha d'anar acompanyat del mateix consens polític que va fer possible, als seus inicis, la Llei de Normalització Lingüística, ja que el tema de seguretat és tan ple de susceptibilitats que necessita el més ampli i sincer consens.

Ara, amb la negociació a corre-cuita cal anar amb compte i llegir detingudament la lletra petita dels acords. En els últims quinze anys s'ha pactat tant que de vegades no s'ha sabut ben bé el que es pactava i, per desgràcia, gairebé sempre s'ha fet a la baixa. I en seguretat, el desconeixement, la incompetència i la manca de projecte nacional ens va portar a acceptar una Llei de Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat, i més tard la Llei de Seguretat Ciutadana. Per aquest motiu, és normal que entre els professionals catalans de seguretat hi hagi un profund escepticisme i desconfiança envers d'aquesta negociació, els seus continguts i els seus resultats.

Per tot el que he exposat cal la sensibilització i la corresponsabilització de totes les nostres institucions nacionals, i que els ciutadans s'adonin de la cabdal i imprescindible tasca que realitzen les forces de seguretat i de la importància de desenvolupar un model policial català i racional amb el consens de totes les forces polítiques i socials. **Miquel Sellarés**, ex-director general de Seguretat Ciutadana

ELECTRODOMESTICS
IMATGE I SO
DISCS

INACHITTI

Tel. 530619
Carrer Mercat, 1

POLLENÇA
Mallorca

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Jaume Company (agent de viatges). Tota la vida ha estat igual. Tothom tira cap a ell i aquí comanda Espanya. Els mallorquins no comandam.

Pep Bonín (argenter). No, això no és just. Aquests que comanden no ens volen bé. Hem de votar partits mallorquins com UM i tot ens anirà millor.

Anne Elizabet Craske (Port Pollença). Jo som anglesa i trob que això no està bé. Pareix que el Govern Balear no estima els mallorquins. Jo vot UM, que mira per Mallorca.

Gabriel Nadal (Galeria d'art) No hi ha dret! Els primers hauríem d'esser els mallorquins. Aquests del PP que comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar ERC, PSM o UM si volem sortir d'aquesta vergonya.

Sebastià Aguiló (Alcúdia). Seria just que n'hi hagués en tots els idiomes. Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Ens convé votar els nostres: PSM, ERC o UM.

Eugenio Quiroga (Alcúdia). Jo no som mallorquí, però no ho veig just. El Govern Balear no us estima, als mallorquins. S'estima més els de fora que els nadius. Convé votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM si volem tirar endavant.

Sílvia Aguiló (Port d'Alcúdia). Això no és just. Si aquesta gent que comanda ens estimàs faria més per la llengua dels mallorquins. Hem de votar partits mallorquins, com ERC, i aconseguirem la independència del nostre poble.

Josepa Borràs (Port d'Alcúdia). No és just. Aquests que comanden, tant del PSOE, com el PP no estimen els mallorquins. Hem de votar el PSM, i millor, ERC perquè la independència dels Països Catalans és l'única solució a tots els nostres problemes.

Eva Paredes (Port d'Alcúdia). No és just! Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar Unió Mallorquina i tots plegats defensar Mallorca.

Miquel Socies (sa Pobla). És una putada. Aquests del PP que comanden no ens estimen gens. Els mallorquins som com a pardals i ens deixam trepitjar pels forasters.

Antònia Sampol (Inca). Aquí tractam amb els estrangers, però nosaltres som mallorquins. Tant el Govern de Madrid com el de Mallorca estimen ben poc els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins, com el PSM, si volem surar com a poble.

María Dolores Robles (Port d'Alcúdia). Sempre escolt les emissores que vénen de Catalunya. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins, com UM, que defensa les nostres coses.

Aina Plomer (fornera). Això no és això. Aquests que comanden no ens volen bé. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins.

Francisca Arbona (Port Pollença). Aquests del PP i del PSOE que comanden no estimen els mallorquins. A les autonòmiques de l'any que ve, votaré partits mallorquins com el PSM o UM.

Miquel Font (Bar Jove). Arribarem a desaparèixer com a poble. Aquests que comanden no defensen el mallorquí. Hem de votar partits com UM o PSM.

Pere Pons (Port d'Alcúdia). Mal fet. Els doblers comanden, i els qui comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins i ens anirà millor.

Josep Pinya (impressor). El català és la nostra llengua i està ben discriminada. El Govern balear i el Govern espanyol ens fan l'abús. Hem de votar UM si volem tenir mitjans de comunicació en català.

Amalia Paez (Alcúdia). No és Just! Jo som forastera, però no és just! El Govern Balear no ho fa bé. Hem de votar UM, PSM o ERC, que defensen Mallorca.

Pere Solivelles (Ciutat de Mallorca). No hi ha dret! Hem de votar partits mallorquins. Aquests partits de Madrid no estimen els mallorquins.

Eva Sebastià (Port Pollença). No és just. Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar els nostres, els partits mallorquins, com UM, que defensa lo nostro.

Angel Fuster (electrodomèstics). Això és un desastre! "Recuperem amb l'orgull lo nostro!", és l'eslògan que emprarà la PIMEN d'ara endavant. Hem de promocionar els productes mallorquins, ara ja! Tots els comerços de Mallorca hi haurien de col.laborar. També hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostro.

Margalida Llabrés (Alcúdia). És injust! Per què han d'esser més els altres que els d'aquí? Aquesta gent del PP no ens estima! Hem de votar UM si volem anar endavant.

Jaume Vives (auxiliar òptic). No és just. Som en terra catalana i no tenim res en la nostra llengua. Hem de votar partits mallorquins, en lloc de votar partits forasters que defensen els castellans.

Francisca Joan (Alcúdia). També tenim dret a la vida, els mallorquins! Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar PSM o UM, que miren per nosaltres.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Macià Rabassa (agent de viatges). Aquesta gent que comanda ens té abandonats. La independència total dels Països Catalans és l'única solució. He viatjat per Nord-amèrica, el Canadà i per tota Europa moltes vegades i crec que puc opinar.

Lola Grimaldi (Cadis). No està bé! N'hi ha d'haver més en català que en castellà. Els qui comanden no estimen aquesta terra. Hem de votar partits nacionals mallorquins si volem estar bé. Això del PP i el PSOE no va bé per a Mallorca.

Catalina Amer - Juana Maria Quevedo (Muro). Si els forasters, que són de fora, en tenen, els mallorquins, que som d'aquí, també n'hem de tenir. El Govern Balear no estima els mallorquins. Hem de votar partits nacionals mallorquins.

Germanes Liabrés (Consell). No hi ha dret! La llengua catalana, oficial i pròpia de Mallorca ha d'esser protegida i utilitzada, i això ho diu la llei. Aquests del PP que comanden no estimen les nostres coses. Hem de votar ERC i aconseguir la independència dels Països Catalans.

Catalina Fuster (Alcúdia). Els mallorquins vivim a Mallorca. Aquests que comanden no estimen els mallorquins, només estimen els doblers dels estrangers. Tots els polítics són iguals.

Llorenç Real (Port d'Alcúdia). Això és una putada! Aquests que comanden, tant del PP com del PSOE, no ens estimen. Ens tenen aquí perquè produïm doblers i punt. Hem de votar els nostres, els d'ERC, PSM o UM, si volem que Mallorca continuï essent mallorquina.

Jaquelin i Malena (Port Pollença). Això no és gens just! Aquests que comanden no ens estimen gens! Hem de votar partits mallorquins perquè cadascú estira cap a ca seva.

Estíbaliz Lezarreta (Port Pollença). Al final Mallorca serà de tots manco dels mallorquins. Els qui comanden no us estimen. Heu de votar partits nacionalistes, com feim els bascos, si voleu tenir qualche cosa i comandar a ca vostra.

Margalida Orell (Port Pollença). Aquesta situació no m'agrada gens. Hem de votar partits com UM, que defensa Mallorca, perquè aquests que comanden ara no ens estimen gens ni mica.

Llorenç Sebastià (lloguer de cotxes). Això fa colló. Aquests que comanden no ens estimen gens ni mica. Hem de votar partits mallorquins com UM si volem tenir qualche cosa.

Pep Cifre (agent de viatges). No hi ha dret! Aquesta gent que comanda no ens estima. Hem de votar el PSM.

Joan Plomer (Port Pollença). Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar partits com Unió Mallorquina, que estima Mallorca.

Antoni Fiol (Port d'Alcúdia). Me sent molt mallorquí i m'emprenya que vinguin els forasters a trepitjar-me la pàtria. Necessitam partits mallorquins amb empenta, dedicació i que no se vinguin als partits estatals per un escó. Llavors començarem a anar!

Francisca Rotger (Port Pollença). Els mallorquins no pinten res a Mallorca. Aquesta gent que comanda no ens estima. Hem de votar UM, si volem tirar endavant.

Cristina Bañuelos (Port Pollença). No és just. Aquests que comanden no miren per a nosaltres. Hem de votar els nostres, els partits mallorquins com UM.

Joan Andreu (Port Pollença). Això ens passa per votar partits forasters com el PP i el PSOE. Hem de votar partits mallorquins.

Josepa Jerez (Hostal París). Els mallorquins hem de protestar. Aquests que comanden no ens estimen gens ni mica. Hem de votar UM, que defensa els mallorquins.

Francisca A. Cabezas (Ciutat de Mallorca). Mal fet! Els mallorquins tenim més dret que els altres a tenir mitjans de comunicació. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar partits nacionalistes com el PSM, ERC o UM, que defensen les nostres coses.

Margalida Cifre (Port Pollença). Molt mal fet. Nosaltres som mallorquins i ens agraden les nostres coses. Aquests que comanden a Mallorca no ens estimen. Jo sempre vot partits mallorquins.

Francisc Cabrer (Port Pollença). Cada poble té el que es mereix. Nosaltres votam el PP, que és un partit espanyol, i així ens va. Hem d'aprendre dels catalans que voten partits nacionalistes.

Maria Cifre (Fornera). Nosaltres érem a Mallorca abans que els forasters i els anglesos. Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar UM, que defensa lo nostro.

Racisme antimallorquí

APPARTEID LINGÜÍSTIC A MALLORCA

L'ESTEL DE MALLORCA es vol solidaritzar amb n'Antonina Pujol i Bosch, víctima de maltractaments morals i amenaces pel sol fet de parlar mallorquí davant dos guàrdies civils. L'incident ocorregué el passat 10 de maig. Felicitam la víctima per l'admirable valor i coratge de denunciar els fets.

I és que encara hi ha qualche guardiassivil racista del cucusclan, més ase que un taleca, que ja des del primer dia que trepitja roca mallorquina es creu esser qui per perdonar-nos la vida. De partida molts colonitzadors ja vénen convençuts amb la idea que els indígenes hem d'acotar el cap humilment i besar-los els peus. Ignoren i/o desprecien olímpicament el marc legal actualment vigent: Constitució, Estatuts d'Autonomia i Lleis de Normalització. Per res serveixen tals disposicions legals a l'hora d'evitar fets com aquest si no es produeix un canvi de mentalitat per part dels forasters. —Als E.U.A. oficialment també està abolida l'esclavitud, emperò tots sabem amb quins fums de superioritat els blancs encara es miren els negres—.

De cada dia és més evident la necessitat de crear un cos de policia nostre, de disposar d'un exèrcit professional propi i delimitar el nostre territori —els Països Catalans— mitjançant fronteres amb la consegüent proclamació del català com a llengua nacional. Únicament així ens defensarem de gentussa com aqueixa.

La JNI amb macedònia

La JOVENTUT NACIONALISTA DE LES ILLES vol expressar la seva discrepància amb el govern de l'estat per la seva reticència a reconèixer Macedònia com a possible nou estat d'Europa, la qual ja ha estat reconeguda per diversos estats de la Unió Europea.

Per primera vegada en la Història ens trobam davant la possibilitat de construir una Europa políticament unida. I ens sembla que seria molt més adequada l'estructuració d'Europa a partir de les col·lectivitats ètniques o culturals, que no a partir dels actuals estats, les fronteres de la majoria dels quals són fruit de les casualitats dels pactes entre dinasties o les conquestes militars.

JOVENTUT NACIONALISTA DE LES ILLES

Tenim camissetes de s'Arenal de Mallorca a 1.000 ptes., i addesius a 25 ptes. Les vos poden enviar contra reembols

Rwanda

Al pare Vallmajor que diuen assassinat a Rwanda. El cor em diu que vius.

Així, sense adjectius. Perquè els que hauria d'emprar serien catastròfics. El que sí voldria és dir-hi la meva, davant les notícies que ens donen els mitjans d'informació dia a dia sobre Rwanda i països veïns (Uganda, Burundi, Tanzània i Zaire). Ho escric obligat per l'amor que sent pels hutu i els tutsi i els batwa, els quals, en les mateixes proporcions, viuen a Rwanda i a Burundi.

Tots són iguals

Ho dic perquè m'ho sent. Perquè estic condemnat com a "enemic" dels tutsi des de fa estona ferm. En el 1974, al segon judici que em feren, aquesta fou la primera pregunta: "Per què no ets amic dels tutsi?". Jo els vaig contestar: "De quina raça són els cinc capellans negres que m'han acompanyat per defensar-me i no els heu deixat entrar?" "Tu no ets qui per preguntar-nos; a tu, et toca contestar." "Bé, idò —els vaig dir—, els cinc capellans que m'acompanyaven són tutsi i venien per defensar-me. Com puc esser el seu enemic?" Ells em digueren: "Ara veim que ets racista, qui t'ho ha dit que són tutsi?" "Els tretze anys que duc al Burundi i conèixer els seus pares..."

Em miren com a enemic des de sempre, perquè els he dit, als tutsi, per activa i per passiva que si els blancs de l'Àfrica del Sud són més nombrosos que ells i pacten, molt més ho han de fer ells, els tutsi: "Si vosaltres sou minoria d'un 13% i no compartiu amb els hutu, desapareixereu." I com que així ha estat, els resulta massa fàcil dir fins i tot que els he fet matar. Bé sap el Bon Jesús que també pels tutsi donaria la vida! Ja veureu per què he explicat tan llarg aquest punt.

Llac Victòria contaminat

És molt trist. Massa. Però no ens deixem dur per una mitja veritat: els ugandesos toquen les conseqüències del mal que, governants d'Uganda amb el president Museveni al davant —que és tutsi—, ells mateixos han provocat. Del foc que han calat. Els soldats tutsi de Rwanda que ara criden "ecologia" són soldats formats, armats i drogats per la mateixa Uganda que plora els seus llacs. Soldats que no saben xerrar kinyarwanda ni francès —segona llengua de Rwanda—, xerren anglès d'Uganda com vàrem veure al darrer Informe Semanal. Són tutsi nascuts a Uganda, fills dels qui fugien refugiats als anys seixanta, quan els hutu de Rwanda prengueren el poder.

El nombre

Quan vaig arribar a Mallorca vaig dir públicament: Europa hauria pogut fer que s'evitàs la guerra. No ho ha fet, i ara l'haurà d'aturar quan hi hagi un milió de morts o més. És el que ara passa al cap d'un mes i dies.

A França, i a un programa de televisió de campanya per les eleccions europees, en Krouchner, fundador dels "Metges sense Fronteres", ho cridà ben clar amb les mateixes paraules. Alguns dels membres del col·loqui li respongueren que això era sentimentalisme, que s'havien de cercar solucions polítiques. Ahir mateix, en Butros Ghali, a l'ONU deia: "Què voleu que faci... Fa dies que deman soldats per anar a pacificar Rwanda, i els governs del món no m'ofereixen els 5.000 soldats que deman. No els interessa..." Els governants d'Europa, a les seves eleccions, ni en parlen, dels genocidis, ni dels de prop ni dels d'enfora; encara que aquests d'enfora passin a les colònies de la nostra Comunitat Europea. I, a la fi, quan els morts siguin més encara, els europeus i els americans hauran d'intervenir, cosa que ja haurien pogut fer al començament.

Cinc mesos abans de la guerra de Rwanda, quan a Burundi mataren el president Ndadaye, la vídua del

qual va venir a passar uns dies per Mallorca, a Burundi, idò, es trobaven unes forces militars només tutsi, de la minoria del 13%, que mataren el president. Militars, d'una sola raça, formats encara ara per militars francesos —de la França de la llibertat, la fraternitat i la igualtat—. No em diguen que no sigui un bon programa electoral de cara a la Comunitat Europea! Ni a Mallorca ni a Espanya ningú no en parla, d'aquests genocidis.

"Sempre havien viscut en pau"

Això diuen alguns. Aquesta pau, no ens deixem enganar, fou i era una pau tutsi, amb la qual els tutsi manaven i dominaven, mentre que els hutu —el 85%— servien, que per això eren hutu que vol dir "servidor". Ara mateix, encara ara, els pigmeus, que a Rwanda i Burundi es diuen batwa, no creen problemes majors, perquè no compten per a res, i són els primers pobladors d'aquelles terres. També un dia reclamaran els seus drets. I després direm que havien viscut en pau, quan el que passava era que no comptaven per a res. El mateix que passava amb els "zapatistes" de Mèxic.

A Burundi, l'octubre del 1993, ara fa set mesos, els hutu es rebel·laren i mataren tutsi, perquè ja estaven cansats d'esser "servidors" i que cada vegada que reclamaven qualche cosa els fessin callar amb la seva pròpia sang. Els soldats tutsi es venjaren matant hutu a balquena.

Les dues matances humanes de Rwanda i de Burundi estan lligades, com hi estan els dos bessons quan neixen i creixen. A Rwanda, fa set mesos, es llegia i escoltava pertot arreu això: "Si a Rwanda els tutsi maten un sol hutu, no en quedarà ni un d'ells", ho deien els hutu de Rwanda, que tingueren 500.000 hutu de Burundi refugiats a ca seva. I l'ONU ho sabia. I els 2.500 soldats que hi havia, i que havien de vigilar el camp d'aviació quan hi deixaren matar els dos presidents, que eren hutu. I ho sabien els 2.000 soldats francesos, soldats de primera, davant dels quals els soldats negres fugen espantats. I ho sabien els 800 soldats belgues paracaigudistes. Però, com deien alguns d'ells a Bèlgica, tot cremant les seves gorres blaves: "Europa just ens ha enviat a evacuar els blancs. Si ens haguessin manat una altra cosa, ho hauríem pogut fer." I el coronell afegia: "Comprenc els meus soldats. Jo demanaré també als comandaments superiors per què ens han manat així." Encara ara ningú no sap per què ha estat així.

A Mallorca, en Cil Buele, dia 6 de novembre de l'any passat, escrivia a través de la premsa una carta oberta al senyor Butros Ghali, del senyor Canyelles i del senyor Fèlix Pons, que l'havien de cursar l'endemà mateix: "Des d'aquesta illa mediterrània contemplem amb gran preocupació el destí futur d'aquests dos països, Rwanda i Burundi... Tenc la gosadia de demanar-vos que vulgueu posar tots els mitjans que són al vostre abast per aturar d'una vegada per a sempre aquesta dinàmica violenta que s'està imposant en aquest petit racó del nostre món." Em diu en Cil que ni tan sols s'han dignat a acusar-ne la rebuda.

I ara

Tant de bo que els hutu i els tutsi, llurs governants, vulguin pactar. Si ho volen fer, és que cap d'ells no pot guanyar la guerra. Tant de bo que puguin fer-ho aviat. Facem nosaltres tot el que puguem perquè els nostres polítics actuïn, aficant almanco la paraula "genocidi" al seu argot de propaganda electoral. Rwanda i Burundi són colònies d'Europa: Alemanya, Bèlgica, i ara França, molt aficada. I que sigui com més aviat millor, perquè cada dia són desenes de milers de morts que paguen la nostra indolència. Ho deman en nom del meu oferiment per anar a Tanzània amb els refugiats que fa setmanes que tenc cursat. **Miquel Parets, missioner**

Una història ben real

Mallorca un temps va esser exclusiu dels mallorquins, dominaven els destins del modo que es va voler. Quant ell va repartir-la, el rei En Jaume primer en el seu gran cavaller per ella comandar-la.

A Mallorca repartí an aquells que l'ajudaren, sa vida seva es jugaren per sa illa conquerir, lo que prometé, complí, no va canviar d'idea, era gent de gran respecte que cap moment transigí.

L'any mil dos-cents vint-i-nou el rei va fer donacions, eren de grans extensions, grans palaus hi construïren sa idea que tenien, una capella aixecar, per dir missa i combregar, es ritme molts d'anys seguiren.

Sa idea los pegà, an aquella gent tan rica, que augmentant sa família aquell gran terreny cuidà, tendrien un benestar a dins aquella gran terra, tendrien pau i no guerra molts d'esclaus per treballar.

Es clero estudià, emprant molt astuta manya, aixecant una campanya, que el Cel poguessin guanyar, dins la casa s'hi aficà un pare espiritual, se va fer el general que tot ho va dominar.

Ell emprava tota manya, per tenir tothom content, a la senyora solvent, la *nombrà* Gran Cristiana. Això va esser sa jugada, per una enveja crear, sa part rica se sumà a sa tan noble campanya.

Es clero s'aprofita se ses immenses riqueses, per tot immenses esglésies, molt grans feren aixecar allà dedins no mancà, quadros i seda molt fina, una copa d'or garrida per beure es capellà.

Sa riquesa s'esfumà d'aquella tan noble gent, hi hagué molt element que la volgué despullar, el moment los arribà de vendre molta de terra tant de dreta com d'esquerra molt d'ella se parcel·là.

És terme de Calvià, molta d'extensió tenia, poca gent l'habitaria, a garriga abundà, garrover i olivar sostenia al vivent, era s'únic element amb que podia comptar.

Sa novetat va entrar quan va venir es turisme, per ser zona gran i rica, molts d'hotels van aixecar, també se van parcel·lar, moltes zones i ben grans, de pobles n'hi ha bastants, que són dignes d'alabar.

Calvià i Capdellà, Peguera i Galatzò, Santa Ponça fa honor, Son Ferrer i Camp de Mar. Palmanova per entrar, Portals Nous i Portals Vells, Illetes records molt vells, Bendinat, on el rei menjà.

D'un dinar més bé estrany an el rei obsequiaren, dins palangana posaren pa negre i esflorats alls, demanant-li els seus companys, si havia estat content: Ha estat un menjar excel·lent, puc dir que he "Bendinat".

Aquest nom de Bendinat, se va ell patentitzar, un gros quadre se pintà perquè es fet fos recordat, s'ha immortalitzat, es dinar de aquell dia, de pa i all menjaria home tan significat.

Avui Mallorca està de tota gent invadida, sa llengua que deixaria el rei per poder parlar la mos volen canviar per la llengua castellana, imposen grossa palanca, an es parlar català.

Es caràcter català, n'és ell ben empenedor, miren lo seu amb amor, amb tot se donen sa mà. Aquest motiu a ells fa que sien tan avançats, els fets tenen demostrats, d'això ningú en pot dubtar.

Mallorquí, oh mallorquí, on és la teva unió? vas canviant es color que un temps vares tenir, vas seguint es trist camí dedicat a s'interés mires a qui en té més com ca que en calça el conill.

El Munper de Montuiri

Climent Garau i Salvà de Lluçmajor

Dia tres de juny va esser un dia molt senyalat, en un ambient extremat, se va inaugurar-se; el local va lluir-se per 'ver-hi molt convidat, amb menjar ben preparat, que ningú va queixar-se.

Hi hagué exposició, a dins molt lluida sala, ella, molt il·luminada que va causar sensació, es local amb dimensió amb abrics, jaques i sabates, bosses de totes ses classes per poder escollir-ne.

Se pot dir sense dubtar que n'es tota admiració, un hàbil dissenyador, amb so treball *s'empleà*, s'empresa que ho *costejà*, els molts milions no va plànyer, ensenyant sa bona manya per a tothom *contentar*.

Un restaurant imponent per poder servir menjar, de tot allà es trobarà, tant de fred com de calent, servici intel·ligent amb gent molt ben preparada jove i ben educada: tot brilla com sol naixent.

Com Munper el batiaren en es restaurant famós, allò es un jardí *hermós* amb cimes molt elevades; ses feines ben acabades, per més *realce* dar-li. menjar a bon preu i fi, de qualitat demostrades.

Hi ha gran aparcament, a costat de carretera, això és forma i manera d'estar tranquil tota gent; està fet amb mirament per tot el bon client servir, diuen "s'està bé aquí", tot és molt eficient.

S'empresa ha anunciat de fer una ampliació, per donar més gros valor a sector tan senyalat; sa tan grossa novetat és de perles embellir; Majòrica se ha de dir, fa treball acreditat.

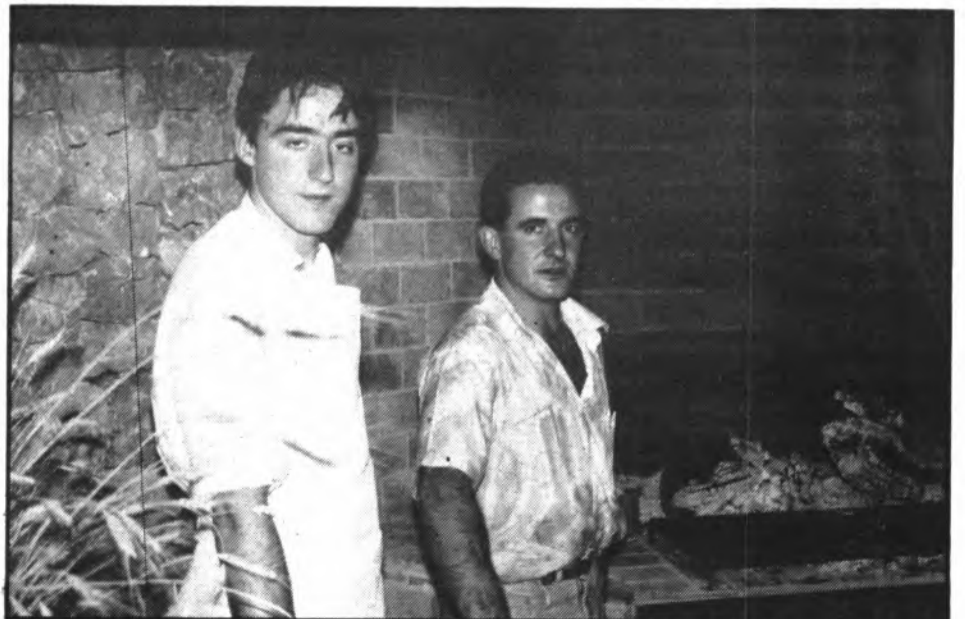
Serà una admiració per sa gent que passarà; molta s'hi voldrà aturar los causarà sensació; amb perles de distinció, jaquetes de pells molt fines, sabates de totes mides, i un refinat menjador.

S'empresa que se llança a aixecar tan grossa obra, és gent que poca se'n troba que se vulgui arriscar; s'ha de tenir es cap clar amb ses idees molt clares, han d'estar ben preparades, res les ha de retgirar.

Si bon *mandó* hi havia a dins Mallorca es pot dir, s'home que té un bon fi, a ell se'l protegiria; es progrés avançaria que seria admiració, treball a discreció, qui en volgués fer en trobaria.

Però ho duu canviat, es *mando* que aquí tenim, d'exigir no mira prim, te té es punyal clavat; amb un *gasto* extremat a sa primera partida a sa persona retgira, si no és agosarat.

Aquest glosador hi va anar quan sa inauguració, li va causar sensació tot lo que va contemplar; sa festa se completà amb un *buffet* excel·lent; va menjar, tota sa gent, molt bo, i en va sobrar.

En Jaume Oliver i n'Antoni Linares, tots dos d'Algaida, s'han associat per obrir el restaurant Munper, a la carretera de Manacor a Montuiri. Les carns torrades a la foganya, la sobrassada de porc negre de Montuiri, els embotits d'Extremadura, el bacallà a la mallorquina i a la basca i molts d'altres plats de cuina mallorquina i de fora dins l'ambient pagès del pla de Mallorca.

ES REBOST d'en Carlos
 Cuina casolana. Greixonera de xot. Caragols. Calamars farcits. Fricadeles. Conill amb ceba. Fideuà. Frit mallorquí. Arròs brut. Paleta de xot i porcella. Pa amb oli. Gran i Gral. Consell, 9 (Devora el Club Nàutic) s'Arenal

ES REBOST d'en Carlos

RESTAURANTE Casa Jacinto
 C/. Barranc, 20. Tlf.: 40 18 58. Gènova

JOE'S BAR RESTAURANT
 Peix fresc. Menú a 750 ptes. Carrer Terral, 3. Tlf. 26 33 55 S'Arenal de Mallorca

RESTAURANT S'HOSTALOT
 Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina. Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada. Camí Vell de Sineu, km, 5. Tlf.: 42 87 12. S'Hostalot

BAR CENTRAL
 Menjars, tapes variades entrepans. Son especialistes en paelles. Menú del dia a 600 ptes. C/. Cardenal Rossell, 80. Tl.: 26 10 39. Coll d'en Rabassa

RESTAURANT SES COVES DE GENOVA
 BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA - VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA CUINA GIRONINA. APARCAMENT PRIVAT DILLUNS TANCAT. C/. Barranc, 45. Tlf. 40 23 87. GENOVA

CHINA RESTAURANT ORIENTAL
 C/. Joaquín Verdaguer, 12 Arenal - Tel. 26 67 21 Palma de Mallorca ESPAÑA

BAR - RESTAURANTE LA BANDEJA
 Pollastre a l'ast, frit mallorquí, albergínies farcides, llengua amb tàpares... Menú a 700 ptes. C/. Terral, 40. Tlf. 26 87 84. S'Arenal de Mallorca.

MUSIC BAR LITA

Restaurant Graella Merendero
 Formatges, patés, amanides... Carns al pes. Des de les 12 del migdia a les 3 de la matinada. C/. de la Garça, 14. Tlf. 26 32 32 - 26 68 05. Can Pastilla

Restaurant Cas Carbone Dimarts tancat
 Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

Bar restaurant CAN PEP DES PLA
 A 80 metres de la carretera Fàcil aparcament. Avinguda d'Antoni Morel, s/n. Tlf. 51 13 95

Podeu passar la nit cantant en el karaoke i ballar al so de la música en viu d'en Fernando i en Manuel. També trobareu na Sònia i na Sherley. Vos esperam a tots a partir de les 9'30 cada vespre. Carrer Virgili, 2. Can Pastilla

MESON RESTAURANTE bahia grande
 Bodes, comunions, banquets. C/. Admirall Moreno, s/n. Tlf. 74 11 91. Badia.

SEMAR EMBOTITS
 EL BON GUST DE MALLORCA
 Carrer Tomàs Montserrat, 6-8. Tel. 66 01 57 - LLUCMAJOR

Restaurant Mesón Ca na Lina
 CUINA MALLORQUINA E INTERNACIONAL
 C/. Amilcar, 14 - Telf: 49 27 64
 S'ARENAL DE MALLORCA

LLET I SUC PALMA CREM

Bar restaurant Caldentey
 Menjars casolans, tapes variades. Carrer de Manacor, 127. Tlf.: 27 10 59. Ciutat

La Mejillonera
 Direccion JUAN Y MIGUEL. Carrer Nanses-Tlf. 490703. Just devora el Club Nàutic de Can Pastilla

RESTAURANTE Sa Torre de S'Aigo
 ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS. CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGÍNIES FARCIDES. PISCINA • MARTES CERRADO. Amiatut, 23 • Tel. 52 63 05 • SANT JOAN

Restaurant Binicomprat
 Banquets de negocis, noces i comunions. Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

Llet del dia, llet pasteuritzada, llet amb cacau, suc de taronja. Preu per preu, comprau productes mallorquins. Demanau-los a la vostra botiga o supermercat habitual. Hort de Can Sastre. Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

En Rafel Vilanova és un dels amos del restaurant Solixent, del Port de Pollença. Fa cuina internacional: fideuada, peix fresc, conill amb ceba... El menú val 1.475 ptes. El preu mitjà a la carta és d'unes dues mil pessetes.

En Rafel Chacon i na Maria Olaso són els amos del restaurant Es Forner, del Port d'Alcúdia. Serveixen peix i paellas. El menú val 750 pessetes; a la carta, unes 1.200.

En Lluís Fontclara és l'amo del restaurant Classic, del Port d'Alcúdia. Fa cuina mediterrània, com la sirviola amb pebres, el gall amb alls, la porcella rostida, el conill amb ceba. Un bon lloc on es pot menjar per unes dues mil pessetes. Aquest restaurant té una exposició de 137 ràdios antigues i una dotzena de motos. També té les cambres mes garrides de la contrada.

L'amo i el personal del restaurant Portofino de l'Avinguda Mas i Reus a la Ciutat dels Llacs del Port d'Alcúdia. Serveixen pizzas, carns i peixos. El preu mitjà a la carta és de 2.800 ptes.

AIGÜA POTABLE A DOMICILI

A la zona de Ciutat i de s'Arenal
Tel. 742768
Fax 742769

RESTAURANT
AUTENTICA CUINA MALLORQUINA MENU DIARIO
CA S'HEREU
Carretera Cala Millor Tel. 58 54 49 SON SERVERA

Restaurant Maracaibo
Tapes i cuina mallorquina. Menú diari.
C/. Can Pastilla, 57.
Tlf 26 30 17. Can Pastilla

SUPERMERCATS DISCOUNT
Can Picafort Tel. 850701
Sa Pobla Tel. 540491
Alcúdia Tel. 548380
Pollença Tel. 531161
Can Picafort, 2 Tel. 852050
LLubí Tel. 857003

Goldos FRAU
Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

Cafeteria Restaurant J.L.L.
Avda. Las Palmeras, 144. Tlf 81 08 25
Sa Coma

Bar Restaurant MUNPER
Cuina Mallorquina - Carns torrades a la foganya
Embotis ibèrics i mallorquins
NOCES i COMUNIONS
Carretera de Manacor, Km 29.
Tel. 644070 - 07230 Montuïri

MOLT FRED
Reparacions de rentadores, frigorífics, aire condicionat, maquinària d'hosteleria...
Carrer de Cannes, 34. Tlfs 74 33 02 - 74 16 74
S'Arenal de Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA
Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

Bar SA PROA
Som especialistes en tapes, paella i fideuada
Carrer de Ciutadella, s/n • Tel. 548720
Port d'Alcúdia

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!
Les mans que curen
Donam massages biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

EUROphoto BALEARES S.L.
* Revelats de fotos en 1 hora
* Pòsters i ampliacions
* Duratrans
* Fotos d'estiu
* Fotos de carnet i passaport
* Venda de càmeres i accessoris
C/. Perla 2 i Berlín, 2
07600 s'Arenal de Mallorca
Tlfs. 49 13 04 - 49 13 14. Fax 491317

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat. Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Venc o canvi solar a la carretera a cas Saboner de Palma Nova per deu milions de pessetes. Tel. 131471.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de dilluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

Traspàs hamburgueseria a Cala Bona en ple funcionament. Dos milions de pessetes, lloguer trenta-cinc mil. Tel. 586582.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674

Bonic terreny a Llucmajor (Camí d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Llucmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassà.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

Perruqueria de senyors Paco. Carrer Virgili, 1. Tel. 908-534746. Can Pastilla.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10.000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Grat. oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen diessel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 603096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Cerc al·lota que sia fan d'en Michael Jackson. Crida'm al telèfon 820816 els vespres i demana per en Miquel.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, traductora, aficionada a l'esport, ball i demés. Vull formar parella o matrimoni amb senyor de 36 a 46 anys, sense mal vicis. Tel. 710087.

Viudo de 58 anys, educat, amb casa, cotxe, ingressos elevats. Desitjo trobar senyora. Tel. 710087.

Propietària tenda de comestibles, elevats ingressos, pis, casa rústica. Estic tota sola, ho veig l'alegria de la vida. Vull fer una llar amb un home de fins a 60 anys. Tel. 206979.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura, feina fixa. Vull conèixer jove de 20 a 26 anys amb similars gusts per a sortir junts. Tel. 721494.

Cuiner de 39 anys, fadrí, de bona presència. Vull conèixer al·lota de 25 a 30 anys. Som sincer, no m'importa l'estat civil. Crida-me al 206979.

Estrangera de 59 anys, 182 d'estatura i 73 quilos de pes. Atractiva i dinàmica. Practic l'esport. Cerc senyor alt i bo que tingui cotxe. Tel. 721494.

Fadrina, estudiant de pediatria, 23 anys, senzilla i molt agradable; el meu cor està tot sol, necessit amor i tendresa, vull trobar l'home que sàpiga donar-me el que deman. Tel. 206979.

Home de negocis, 168 d'estatura, 69 quilos. Parl 4 idiomes, m'agradaria tenir relacions serioses amb senyora/senyoreta. Nacionalitat indiferent, que sia seriosa i ordenada. Tel. 710087.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:

D.N.I.

Cognom:

TELE:

ATENCIÓ

- Escriu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviaiu-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Senyora 66 anys, separada, un fill, tenc cotxe, sense problemes. Desig conèixer senyor educat i sincer, a qui agradi passejar, conversar. Tel. 710087.

Fadrineta 29 anys, som funcionària. Desig conèixer home fins als 35 anys, educat, formal i simpàtic per finalitats serioses. Tel. 721494.

Al-lota de 26 anys, alta, simpàtica, de bon veure, culta. Vull conèixer jove bon al-lot, feiner per a sortir-hi i amb fins formals i seriosos. Cridau-me al 710087.

Cap de vendes, 26 anys, garrida, fadrina, atractiva i carinyosa. Desig conèixer jove alt, simpàtic, educat, seriós i alegre, per relacions serioses. Tel. 721494.

Funcionari, alt càrrec de Múrcia resident a Ciutat de Mallorca. Tenc estudis superiors, cotxe, estalvis, 39 anys i un gran esdevenidor. Senyoreta per amiatat i casament. Tel. 710087.

Cuïnera, 61 anys, activa, parec més jove, 159 d'estatura, grasseta, ulls color de la mar. M'agraden les reunions entre amics, cerc senyor similar. Tel. 721494.

Funcionari alt càrrec, 320.000 mensuals, apartament propi, moto, cotxe, atractiu, elegant. Senyora o senyoreta que vulgui casar-se o amiatat sincera. Crida'm al 710087.

Viuda 34 anys, vida acomodada, esdevenidor resolt. No tenc fills, professió immillorable, pis i cotxe propis, negocis a la península. Senyor culte interessat a conèixer-me. Fins matrimonials. Tel. 721494.

Fadrineta de 20 anys, visc tota sola, som comptable. M'agraden els viatges i els esports. M'agradaria contactar amb jove de 30-32 anys, educat, intel·ligent i amorós. Tel. 711494.

Fadrina de 34 anys, sabateria pròpia, molts de doblers, som propietària de finques. Estudis normals. Desig conèixer senyor de bona salut, feiner i formal. Tel. 710087.

Jove de bona casa, amorós i bo, 34 anys, bona salut i molt d'amor per dar-te. Telefona'm si estàs interessada per formar parella. Tel. 710087.

Fadrina de 32 anys, alta, bona presència, estudis, bona feina. Vull conèixer jove fins als 35 anys que sia alt, educat i treballador per a relacions serioses. Tel. 721494.

Cuïnera de 34 anys, alta, morena, ben garrida. Desig conèixer home d'una quarantena d'anys que sia bo i treballador per formar una llar. Tel. 710087.

Fadrineta, aficionada a la música, estudis universitaris, feina fitxa. Desig conèixer home que sia sincer i responsable, de 38 a 45 anys* per a formar parella. Tel. 721494.

Senyora de 48 anys, divorciada, bona situació econòmica, amb estudis. Desig conèixer senyor bo, sincer, formal. Tel. 710087.

Mestre d'escola, 47 anys, fadrina, aspecte juvenil. Estic interessada per conèixer senyor culte i de bon caràcter, m'és igual el seu estat civil. L'interessat pot cridar al 710087.

Empleat de banca de 30 anys. Som fadrí, alt, tenc cotxe i casa. Vull conèixer al-lota amorosa, bona i educada per a relacions serioses. Tel. 721494.

Secretaria, 32 anys, necessit carinyo, cerc senyor bon al lot de fins a 45 anys, la resta no importa; són dolça, afectuosa, senzilla, de moment amiatat, després fins matrimonials. Tel. 710087.

N'Aina i na Maria, dues inqueres de 16 anys, volen correspondència amb al-lots de la comarca. Escriure al carrer Fra Torrens, 75 Inca.

Tinc 28 anys i em sento bastant sol. M'agradaria trobar un amic amb qui anar al cinema, conversar i intercanviar idees. Sóc persona senzilla, només puc oferir una bona amiatat. Apartat 892-07080 Ciutat.

Fadrinango de 60 anys, amorós, bona presència, vida resolta. Me trob sol i vull conèixer una senyora de bon cor per a finalitats formals. Tel. 710087.

Divorciada de 30 anys, sense fills, cotxe xalet. La vida és curta com un somni i cal aprofitar-la. Vull conèixer home net, comprensiu i amorós. Tel. 710087.

Puericultora de 32 anys, 175 d'estatura. Som ben atractiva, agradable i imaginativa. Vull conèixer home per amiatat i casarnos. Tel. 721494.

Motos Salom logo with contact info: Jeronimo Pou, 9 468136 Tomas Forteza, 24 462686

Divorciat amb un fill. Bona posició econòmica i social. Practic karate i altres esports. Tenc pis i xalet a zona turística. Me trob tot sol i el meu fill desitja una mare. Telefona'm al 710087.

Viuda de 58 anys, 184 d'estatura, estic prima, tenc estudis. Vull conèixer senyor de 45/69 anys per a relacions serioses. Tel. 721494.

Divorciada de 40 anys. Natural i veïna de Ciutat de Mallorca. Faig feina a la ràdio, 170 d'estatura i de complexió prima. Tenc pis, estudis i 100.000 ptes al mes. Vull amiatat seriosa amb senyor alt, fidel i respectable. Tel. 710087.

Senyor amb negoci propi, atractiu i prim. M'agrada la pintura i l'escultura. Senyora similar que desitgi la meva amiatat. Tel. 710087.

Si estau totsols, veniu i trobareu parella. Gran Prix Master a la qualitat Europea. Tlf.: 72 14 94

Al-lota de 25 anys molt atractiva desitja conèixer fadrí fins als 30 anys que sia feiner i sense vicis. Tel. 721494.

Administratiu de 25 anys, culte i atractiu amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al-lota atractiva i que sia alta. Tel. 710087.

Professora fadrina de 40 anys. Morena, alta i prima. Vull conèixer home culte i agradable, sense vicis per a relacions serioses. Tel. 721494.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdaguier, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal

Restaurant Soley. Arrossos i menjar italià. C/ Gran i Gral. Consell, 8 (davant el Club Nàutic). Tel. 267025. S'Arenal.

RESTAURANT DELFIN DORADO. Paelles, graellades de carn i de peix. Mení a 700 ptes. Joan d'Àustria, 13. Tel. 741095. Badia.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

SERVEIS PROFESSIONALS

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·lari.

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Neteja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peçes de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

Al-lota jove s'ofereix per fer feines al port de Manacor. Tel. 820501.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·lari.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Jove de 20 anys cerca feina al Port, s'Illot, sa Coma, Cala Millor o Cala Bona. Tel. 820204.

L'ESTEL de Mallorca EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI DE LA SEVA EMPRESA A LA NOSTRA COMARCA Tel. 26 50 05

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'En Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

BORSA DEL MOTOR

Venc cotxe Renault 5 GTL PML, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Professora d'espanyol s'ofereix per fer classes a acadèmia o per fer classes a particulars. Tel. 721884.

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

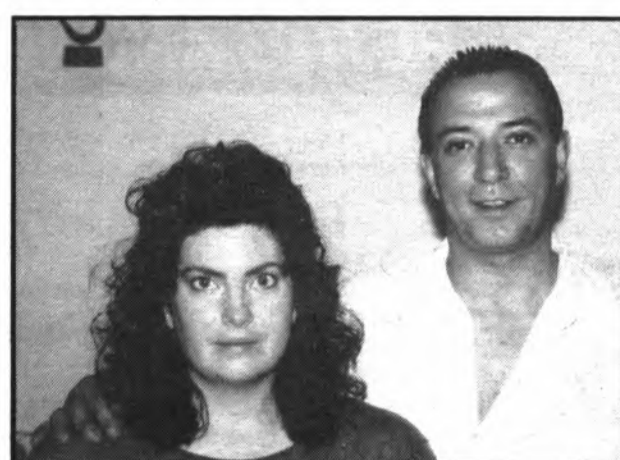
L'ESTEL de Mallorca El diari dels mallorquins

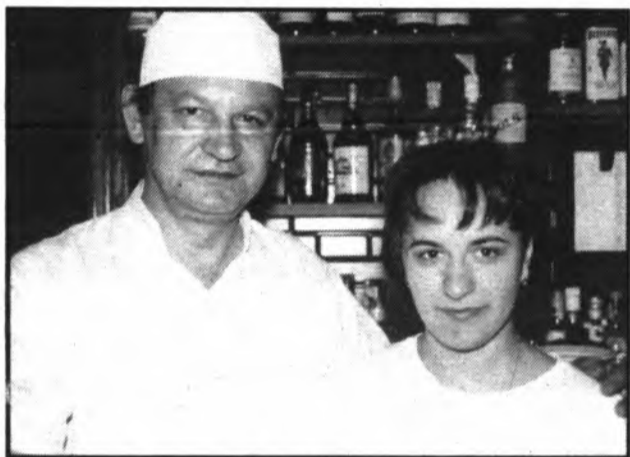
N'Enric Elosua és l'amo del restaurant Can Panxo, del Port de Pollença. Fa cuina casolana. Els calamars amb salsa, el conill amb ceba i el llom amb salsa de xampinyons són alguns dels plats de la carta. S'hi pot menjar per un milenar de pessetes.

Na Cristina Capllonc és la madona jove del restaurant Can Ferrà, del Port de Pollença. Fa cuina mallorquina: les paelles, la caldereta i el conill amb ceba són alguns dels plats que pot oferir. El menú val 775 pessetes, a la carta s'hi pot menjar per un milenar.

En Carles Hernaiz i Na Margalida Sastre han obert Es Rebotden Carlos, a s'Arenal, prop del Club Nàutic vell. És un restaurant de cuina mallorquina-catalana ben casolana. La greixonera de xot, els caragols, el conill amb ceba, la fideuada, el pa amb oli... són alguns dels plats que ofereix el nou restaurant. El preu mitjà de l'àpat és de 1.500 ptes.

N'Antoni Prats i la seva filla Joana Maria són els amos del Cap Roig, un local del Port d'Alcúdia dedicat a les tapes i als entrepanns calents. Per 500 pessetes es pot menjar i beure en aquest lloc tan simpàtic.

ESCAINADISSA A LES DONES D'EMPENTA !

Es Gall 26.V.1994

No sé si són vint o són trenta,
no ho va dir no la Moné;
però les "Dones d'empenta"
el cervell no el tenen bé.

Digué: "Perpetuar Cañellas
President al seu escó",
és el que proposen elles
amb la seva associació.

No veis que a ell no l'engresca
fer nació pels ciutadans?
Si us fixau bé, sempre tresca
per sopars; la rica bresca
solament l'acosta a uns quantos.

Jo no sé què és qui s'hi amaga,
per això faig la cançó;
no serà que us afalaga
ell amb qualque subvenció?

Com que cal molt de recapte
i interès per fer país,
per ser president no és apte
un que ha tomat estantís.

Millor que tomeu a casa,
a la cuina o bé a cosir;
a tothom cau de s'ase
les "dones d'empenta" així.

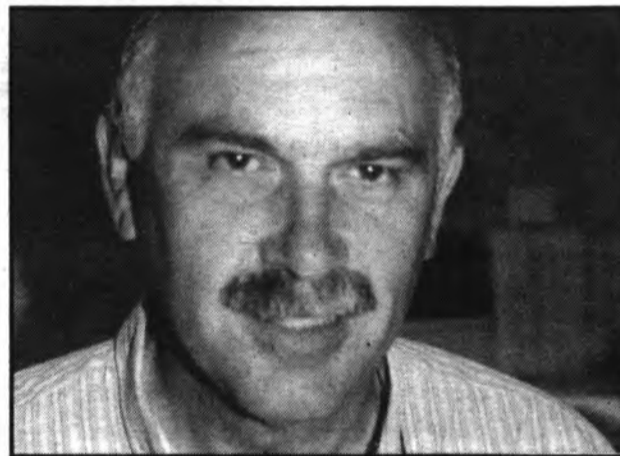
Demanau a Santa Rita
que vos doni vista i sort,
si no teniu altra fita
més que embalsamar un mort.

El caciquisme fa estona
que no ens deixa surar gens
i com biga de tafona
esclafa les nostres gents.

Si mantenen el cacic
al seu lloc per molt de temps
els reforços femenins,
no serà encara aquest pic
Mallorca pels mallorquins.

El senyor Marí regenta el restaurant la Bandeja del carrer Terral, de s'Arenal. Fa cuina mallorquina. Les albergínies farcides, les sopes mallorquines i el llom Mallorca són algunes de les especialitats de la casa. A la carta s'hi pot menjar per unes 1.500 ptes. El menú en val 750.

En Miquel Capó és l'amo del restaurant Can Pep, del Port de Pollença. Fa cuina típica mallorquina com el conill i grimaldo amb ceba, porcella i paleta de xot rostides, albergínies farcides, peus de porc amb salsa d'ametlla. El menú val 2.000 ptes. A la carta, unes 2.500.

Cristòfol Colom és l'amo del restaurant Sa Proa, del Port d'Alcúdia. Serveix 42 classes de tapes. Fa cuina mallorquina: arrebossats de calamar, albergínies farcides, conill amb ceba... A la carta s'hi pot menjar per 1.500 ptes. El menú en val 700.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D.P. ....

Població:..... Tel.:.....

M'interessa una subscripció:

SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Banc: .....

Direcció: .....

N.º entitat:..... N.º suc.:.....

Compte n.º:.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal